

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. nr. 20

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Vrîi de Duminecă pe an
— 4 coroane.
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscripte nu se napolază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deák Ferencz-u. nr. 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 h.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancoate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul V.

Număr de Duminecă

Nr. 32

CUM STAU MAGHIARI!

Se vaetă Maghiarii că le merge rău. Ce să mai zicem noi, cari nu ne bucurăm de favoruri și de avantajii, decât suportăm numai greutățile în această țeară? Ne și asuprese, ne și exploatează și totuși le merge rău.

Sărăcia îi tradește dela un capăt la altul și nu se mai simt în stare să-și țină vieața. Ba ce e mai mult, cu maghiarisarea, singurul lor gând care îi preocupă, în loc să meargă înainte, dau îndărăt.

Nu e destulă pacoste pe capul lor, că slujbașii statului cer să li-se mărească lefurile, făcând un tărăboi, ca și când numai ei ar trăi în țeara asta și numai pentru a le da lor o existență plăcută, ușoară, ar exista această țeară; — mai au de înregistrat și o lovitură morală, că adevărații, sunt nevoiți să-și apere neamul de... desnaționalizare.

Aceasta este culmea ironiei! Un neam care cu alai și tărăboi se gândează de poporul chemat și destoinic de a deveni mare și singur stăpânitor în Orientul european, să ajungă să se refugieze la apostasia religioasă, pentru a se mântui de desnaționalizare?

Cât de ridicol apare în această formă tot sgomotul maghiarisării, progresului „ideei” și alte bazaconii „patriotice”.

E vorba anume, că o seamă de Maghiarii din Croația, au început să treacă dela legea papistașă la cea reformată. Causa acestor treceri ar fi, că în Croația preoții catolici nu predică în limba ungurească. Și așa Maghiarii de-acolo, pentru a scăpa de desnaționalizare prin biserică, trec la legea zisă ungurească, la legea reformată.

Așa de slabi sunt, va-să-zică, Ungurii, așa de neputincioși, în întinderea domniei coroanei Sfântului Ștefan, de au început să bată în retragere, de frica desnaționalizării, ei cari visează desnaționalizarea altora!

Ziarele maghiare, din acest incident, improașcă cu foc și pară pe episcopul croat Sstrossmayer aceluși „maghiarofag”, care e „mai mult croat decât catolic”.

Zarul „Obzor” din Zagreb lămurind pe confrății șovinisti, le spune că Maghiarii pot fi și trebuie să fie răbdători față cu naționalitățile din Ungaria, căci Ungaria e stat poliglot; pe când Croația e o unitate națională, unde Ungurii n'au dreptul — câteva sute de oameni! — să aibă pretenții de biserică catolică maghiară.

La spusele lui „Obzor” vrea să răspundă „Pesti Napló” când spune: „E de ajuns să observăm, că Croații formează abia două din trei părți ale locuitorilor din Croația. Deci acea croatisare fără margini, nici atunci n'ar fi justificată, când nici un drept legal și istoric n'ar avea Ungaria față cu Croația”.

Aceasta prețioasă declarațiune a lui „Pesti Napló” ne îndreptățește să întrebăm pe guvernamentul numit:

Dar' Maghiarii formează 2 din trei părți din locuitorii Ungariei?

Statistica oficială, făcută tendențios de însuși Maghiarii, pentru a scoate Ungurii din toți cei ce știu vorbi ungurește, și definind drept limbă maternă a cetățenilor patriei pe aceea pe care o vorbesc „mai bucuros”, n'a putut să scoată nici jumătate din locuitorii acestei țări, că ar fi Ungurii!

Dacă Croații n'au dreptul, formând — după zisa maghiară chiar — două din trei părți a locuitorilor țării lor, să se socotească de țeară națională, ce caută mâna de Maghiarii căi verzi pe pereți, cu „Ungaria maghiară”, când ei nici la jumătate din numărul cetățenilor țării nu le pot zice Maghiarii?

Vremea ar fi ca șovinistii să-și tragă consecvențele situațiunii, cu atât mai ales, cu cât ved, că maghiarisarea e o nebunie imposibilă; și în același timp ved că slăindu-și puterile în goană turbată după acel „ideal”, se întrevede ridicarea miseriei catropitoare, sub care se va prăbuși acest sistem de guvernare, în care conducerea destinelor țării este monopolul unei rase minime și incapabile de a face față nevoilor și datoriiilor cărmuirii unei țări.

Convocarea Reichsrathului. „Grazer Tagespost” află că Reichsrathul din Viena va fi convocat cu începutul lunii Octomvrie. În cazul acesta alegerile pentru Dieta Boemiei vor fi amânate.

„Lege drept și dreptate”. Un nou partid unguresc, ce acum se constituie, sub eticheta de „radical”, vrând să țină o adunare în Nemet Járfa, comitatul Moșon, i-s-a refuzat din partea fisolgăbirăului dreptul de intrare. Cetățenii jigăiți în drepturile lor s'au plâns telegrafic primului ministru contra volniciei polițienești, încă la 24 Iunie; dar răspuns nu au primit până acuma.

„Alkotmány” raportând acest caz, reflectează: „Așa se vede că „lege drept și dreptate” există numai pe seama partidului guvernamental”.

Cum vedem începe a li-se încri și unor maghiari cu „constituționalismul” eret Șzell.

SARAFFOFF ACHITAT.

După o desbatere de două zile, Curtea cu jurați din Sofia răspunde cererii procurorului general, — de a se da o lecție aspră pentru viitor răvrătorilor, prin condamnarea la moarte a lui Saraffoff, autorul moral al asasinatelor din București: omorirea lui Fitowski și a profesorului Mihăileanu — prin pronunțarea verdictului unanim al juraților, de achitare a bandiților criminali.

Aceasta este măsura justiției bulgare!

Politica universală

— germană.

Ziarele rusești dau alarmă, că Germanii le cutropesc țeara, le-o cuceresc economicește.

Și în adevăr, harnicul popor german unde pune piciorul face bune lucruri, se întărește prin capitalul său, prin munca sa, și se impune.

E știut că emigrări se fac și din Germania, dar nu emigrări ca la noi; nu fuge lumea de sărăcie, ci pleacă să se valideze și în alte părți prisosul de populațiune, care emigrează.

S'a spus de-o vreme încoace, și s'a accentuat chiar de împăratul german, că viitorul Germaniei este pe apă; este deci politica colonială. Până ce însă politica oficială se îndreptează peste țări și mări îndepărtate, pe atunci prin sine se face lățirea cuceririlor economice ale poporului german pretutindeni, unde numai se găsește teren de muncă.

Marele și puternicul popor german în aspectul situației sale e destul de viguros, pentru a privi cu încredere în fața unui și mai falnic viitor.

Cei-ce își tem mărirea mai ales și își ved întunecat idealul dominației Europei, sunt Rușii. Ei ved cu ochii că Germanii le iau înainte. Căci nu este de ajuns să ai o împărăție mare, ci se cere să ai un popor înaintat, cult, conștient și harnic, pentru a-ți pute netezi calea întăietății. Acestea Rusiei îi lipsesc. Nu prin absolutism se va crea o mărime trainică, ci prin cultură pe toate terenele și prin libera manifestare a energiei unui popor.

Au apărut de curând două broșuri germane, în cari se preconizează ca ideal german, dominarea până la gurile râului Volga, lucru prin care Rusiei îi va rămânea rolul de a implini o „misiune civilizatoare” în extremul Orient.

Ori-cât ar fi de riscate aceste prevederi, singură indicarea tendințelor, va contribui pentru deșteptarea la conștiență și muncă, arme, pe cari nu le poate birui nici un fel de politică și cari întotdeauna s'au dovedit biruitoare în cursul istoriei, atât în luptele de cucerire cât și cele de apărare.

Cei provăzuți cu aceste arme, pot privi liniștiți în fața viitorului, care în definitiv numai isbândă le poate aduce.

În umbră germană, e evident că atât țeara cât și poporul nostru ar avea un mai prielnic mod de dezvoltare, decât sub amenințarea sabiei Dacoclesului pan-slav.

Numai compatrioții nostri șovinisti par'că nu vor s'o priceapă aceasta!

„Imposibilități panslave”

Pentru șovinisti ori ce lucru, ori ce adevăr, văzut nu prin prisma șovinistă, este imposibilitate panslavă, daco-ro mână, sau pangermană.

Ar fi să tacsăm de puținătate de pricepere, întrebuintarea această abundată de epitete, dacă ea nu ar fi o dovadă perversitate, care nu cruță nici chiar adevărurile istorice.

„Americansko Slovenske Noviny,” ziar oprit de a intra în Ungaria de „pactistul” Šzell, dar totuși ajuns în Ungaria, publică un interesant studiu sub titlul: *Oare Maghiarii au cucerit Ungaria, și ei au fost întemeietorii statului Ungar?*

În studiul său, autorul (pe care șovinistii n'au putut să-l descopere) ajunge la următoarele concluzii:

1. Maghiarii n'au venit în Ungaria ca cuceritori, cari să fi cucerit țeara după lupte glorioase, ci ca o armată de ajutor, mercenară, gata de a servi, care pe baza serviciilor îndeplinite a primit concesiunea de a se așeza aici.

2. Svatopluk I. a împărțit fiilor săi împărăția sa compusă din trei țări: Pannonia, Ugria neagră și Ugria albă (pomenite sub aceste numiri de cronicari) cari sunt identice cu regatul Ungar de sub stăpânirea Sfântului Ștefan.

3. Marea împărăție moravă Maghiarii nu au distrus o, deci Slovacii n'au căzut în iobăgie maghiară.

4. Maghiarii nu puteau fi războinici viteji, când au fugit din calea Pecenegilor.

5. Pe maghiari nu i-a adus aci hotărârea liberă sau reflectarea la moștenirea harnică și avară, ci nevoia i-a mânat.

6. Tablourile „Cucerirea patriei” de Munkácsy și „Venirea Maghiarilor” de Feszty, sunt cea mai mizerabilă minciună și neadevăr pictat. Această gloriificare mincinoasă comandată pe bani străini este cea mai mare rușine pentru cel ce a comandat-o. Nu acasă nevinovatul popor maghiar, fiindcă el nu e de vină pentru cele ce se fac în numele lui.

7. Serbarea milenară n'a fost decât o îngâmfare, care e nevrednică pentru cel mai mic popor.

8. Slovacii deci, pe basă de dovezi și isvoare suficiente sunt îndreptățiți să declare, că dezvoltarea de mai târziu a evenimentelor din Ungaria, întru toate corăspunde cu dezvoltarea patriei lor, Ugria albă. Cu un cuvânt, istoria Ungariei este o justă proprietate și a Slovacilor.

În aceste puncte, și o serie de dezvoltări foarte binevoitoare, dar nu elogioase, pentru Maghiarii, „Budapești Hilap” vede „ura pe care fără nici o cauză o nutresc panslavii față cu Maghiarii.”

În loc de a se revolta, „patriotul” mai bine și-ar pune Moritzul la carantină și ar pune pe un istoric critic, competent, să răstoarne, dacă poate, propozițiile scriitorului Slovac.

Dar patriotii în toate ved „agresiune” și chiar și față cu știința devin agresivi.

Din România.

Un pas spre progres.

Sub acest titlu „Apărarea Națională” scrie următoarele:

Un grup din vechii absolvenți ai școlilor de agricultură din țeară, s'a hotărât să facă o cerere către guvern, prin care să ceară a fi improprietăți, pentru a pune în practică cunoștințele ce le-au căpătat în școală.

Acest grup caută să strângă în jurul său cât mai mulți aderenți, ca astfel cererea să aibă o valoare mai mare, să dovedească, că sunt mulți cei cari vor să muncească cu ori-ce chip, dar' nu au mijloacele necesare.

În adevăr, în rapoartele ce camerele de comerț din țeară trimiteau ministerului de domenii, se află și plângerea, că toți absolvenții, fie ai școlilor de meserii, fie ai celor de agricultură sau comerț, în loc să pună în practică cunoștințele ce le-au căpătat în școală, aducându-și un mare bine și lor și răspândind statul pentru sacrificiile ce le-a făcut pentru ei, caută să se facă funcționari.

A cui e însă vina, dacă absolvenții acestor școli nu au capitalul necesar pentru a întreprinde ceva practic?

Un absolvent al unei școli de meserii, mai poate intra ca practicant la un meseriaș și comerciant, dacă mândria ce a căpătat-o în școală nu-l împiedecă să facă aceasta, dar' un absolvent al școlii de agricultură ce trebuie oare să facă, dacă nu posedă nici cel mai mic petec de pământ?

Cererea de care vorbim e deci foarte dreaptă și Statul ar putea să ajute pe acești oameni cu dor de muncă, pe cât va putè.

Bogăția noastră constă mai mult în agricultură deocamdată, clasa agricultorilor trebuie deci cu ori-ce preț să fie ajutată.

Gândiți-vă la sacrificiile ce fac Germanii pentru ridicarea acestei clase.

Taxele vamale actuale ce Germania a pus, după indemnul împăratului Wilhelm, nu au fost înființate decât pentru a ajuta și a îmbogăți pe agricultori, și nu numai pe gentilomii agricultori, după-cum pretind unii, ci pe toți agricultorii în general.

Dela prosperitatea acestora, depinde prosperitatea țării întregi și prin urmare ar fi drept, ca guvernul să aibă în vedere această cerere pe care noi o susținem din toate puterile.

Făcând un bine țării, îmbogățind-o cu agricultori luminați, se curmă și un rău, acela al funcționarismului, de care ne vâităm cu toții, de care a început să se vaite și țara ca Franța, Belgia, etc.

Adunarea învățătorilor în Sân-Miclăușul-mare.

Sunt de neprețuit întrunirile noastre, pentru consolidarea noastră morală, culturală și națională.

Insuflețirea curată, pentru un ideal cultural, a întrunit învățătorimea tractului B. Comloș la ședința din 29 Iulie a. c.

După chemarea Duhului sfânt, oficiată de zelesul preot Ioan Popoviciu, la 11 ore a. m. s'a deschis adunarea în sala cea mare a casei orașului, prin delegatul comitetului central, Dl. Petru Baran. O comisiune de 8 invitați pe protopopul inspector Paul Miulescu la ședința.

La apelul nominal, răspund 34 învățători prezenți. Pentru încasarea taxelor și înscrierea de membri noul se alege o comisiune de 3: Minișan, Toța și Bozian. Din

raportul cassarului G. Serb se constată: că despărțământul dispune de o avere de 205 56 cor. Pentru censurarea raportului se alege o comisiune din P. Avramuțiu, A. Micloși și N. Onciu.

Raportul bibliotecarului se ia spre știre.

S'a au citit tractatele: „Idealul nostru pedagogic” de Iuliu Vuia și „Desvoltarea și perfecționarea limbii” de Ioachim Muntean.

La 1/2 1 ședința se ridică.

Prânzul comun s'a ținut la 1 oră p. m. în sala hotelului Zenzinger, când a cântat musica vestitului T. Lipitor din Nădlac.

Au toastat: protopopul Paul Miulescu pentru Prea Sfinția Sa dl. Episcop, delegatul P. Baran, pentru protopopul, dl. Stoicanescu pentru învățătorii, dl. Dr. Nestor Oprean pentru Emanuil Ungurean presidele Reuniunii districtuale, Iuliu Vuia pentru primarul Mohaupt, Dr. Ioachim Muntean, pentru dl. Dr. Nestor Oprean, Iuliu Vuia pentru comitetul aranjator și în special pentru zelesul president Traian Stoicanescu, pentru zelesul preot Ioan Popoviciu și pentru zelesii învățători A. Minișan și A. Lipovan; și în fine preotul Ioan Popoviciu, pentru armonia dintre preoți și învățători.

La 3 ore p. m. s'a redeschis ședința.

Raportorul A. Minișan raportează că s'a înscris: de membri fondatori: d-nii Miulescu, Dr. Nestor Oprean, Traian Stoicanescu, de membri ordinari, emeriții învățători, Savu Mescu și Dimitrie Petroviciu.

Și-au achitat taxele abia 16 membri ordinari. Raportul A. Micloși raportează: că cassa a aflat-o în ordine, propune, ear adunarea votează absolutul casierului.

La propunerea membrului I. Vuia adunarea a decis:

a.) Proxima adunare districtuală să facă pe calea Ven. Consistor — reprezentatiune către guvernul țării, ca cu ocazia reviziunii legii de pensiuine, să se iee în considerațiune justele gravamine ale învățătorimii.

b.) Ven. Consistor să facă lumină asupra pretensiunilor ilegale ale autorităților străine, în privința propunerii limbii maghiare.

Reuniunea s'a constituit: president Miulescu, vicepresident P. Baran, notari A. Lipovan, casier G. Serb, bibliotecar V. Popoviciu.

Pentru censurarea operatelor s'a ales o comisiune constatătoare din Iuliana P. Ardelean, Iuliu Vuia și I. Muntean.

Adunarea s'a închis la 5 1/2 p. m.

Ca oaspeți înregistrăm:

D. șoarele: A. Miulescu, M. Oprean, C. Popoviciu, E. Stoicanescu, S. Vuia, ș. a.

Dni: Dr. N. Oprean, T. Stoicanescu, Zaicu, A. Murășan, ș. a.

La 1/29 ore seara s'a început concertul aranjat de coral vocal sub dirigența d-ilor învățători A. Minișan și A. Lipovan.

S'a executat cu osebă precisiune și acurateță piesele „Dor de mare”, solo esec. de A. Lipovan, apoi „Foaie verde de mohor”, „Tu fetiță din cel sat”, și „Marșul cântăreților” cvartete. Ca declamațiune s'a esecutat cu osebă talent „Un dascăl cu diplomă veche” de dl. I. Tunariu.

Daună că un talent musical și o voce plăcută ca a dlui Lipovan, au rămas neperfecționate.

Petrecerea a fost una dintre cele mai animiate și binecuvântate, din câte s'au angajat în aste regiuni.

Meritul succesului acestei festivități culturale este al dlor Traian Stoicanescu, zelesul president și desinteresatul român, al zelesului preot Ioan Popoviciu și al bravilor învățători A. Minișan și A. Lipovan.

Venitul curat, care se urcă la 120 coroane e destinat fondului reuniunii învățătorilor.

Onoare și laudă vouă, bravi conducători ai poporului român.

Amicul culturii.

Aerostat milităresc în comuna Gireș.

Între evenimentele nemai văzute în comuna noastră, locuitorii de aici Sâmbădă, în 28 Iulie v. la orele 5 după amiază, au văzut plutind în aer un aerostat, care de jos se vedea în mărimea unei corfe de pâine. Lățimea lui e de 4 metri și înălțimea de 8 metri; cei pricepători vor ști judeca deci după mărimea lui, la ce distanță a putut să fie aerostatul dela suprafața pământului. La început privitorii cugetau a fi o jucărie copilărească, și așteptau în tot momentul să cadă la pământ. Aerostatul de jos se părea a sta locului, el însă plutia în văzduh încetinel încet, dedesupt am putut observa o sfoară atârnată în jos și la capătul acesteia un globuleț aurit, cât pumnul.

Sufierea unui vânt de câtră mează-nospte l'a pus în plutare mai forte, și balansând în dreapta și stânga, am putut observa și un punct negru, care nu era alta, decât o corfă de trestie împletită, în care se aflau curagioșii călători.

Puterea vântului, deși creștea, aerostatul îl vedeam a se lăsa tot mai jos, încât credeam că are să cadă lângă stațiunea drumului de fer, situată lângă comuna; într'acolo deci am alergat cu toții, unde făcând întrebare, șeful 'mi-a spus, că cu telescopul a văzut în corfa aerostatului doi ofițeri, unul în manta albă, celalalt în manta vinetă și că aerostatul a căzut pe prediul Alceu, cu o repeziune foarte mare, lăzindu-se cât o arie. Aceasta s'a întâmplat la orele 5 1/2 d. m.

Plin de curiositate, am plecat drept la orele 6. Protopretorul titular al cercului, notarul cercului, șeful de gară, judele comunal, subscrisul cu o trăsură, păuș la locul întâmplării, ca să vedem cu ce s'îrșit au ajuns la pământ cei doi călători, căci, Doamne sfinte! Câte nenorociri se întâmplă în astfel de casuri. După un răstimp de 20 minute am ajuns la fața locului, unde dela un băiat am primit știrea, că bălaurul — așa îl ziceau oamenii — a căzut pe locul unde suntem noi, și că l'au dus cu carul în prediu împreună cu doi ofițeri, cari au fost în bălaur.

Plin de bucurie, am mers în prediu la locuința arăndatorului Sternthal Artur, unde am aflat pe vrednicii călători la masă, luând cinișoara și vinul ce li-se pusese înainte; ne-am prezentat cu toții, 'i-am felicitat de buna-șosire la noi, poftindu-le mulți ani de fericire pentru curagiul dovedit.

Numele curagioșilor călători e: locotenent Perathoner și locotenent Gustav Edler, ambit tineri frumoși și plini de viață, cel dintâiu a făcut acum a șesă călătorie, cel al doilea prima.

Perathoner a vorbit astfel: Am plecat din Galiția, cetatea Przemysl cu intențiune de a ajunge la Timișoara, — la 10 August orele 7 dimineața, în prezența corpului de funcționari militari și între urale frenetice ne-am înălțat cu o repeziune mare, plutind spre mează-zi.

În călătoria noastră, trecând peste Carpați, am suferit mare frig, dar' vântul ne favoriza și plutiam în văzduh pe întrecute cu norii. Dela un timp am observat, că aerostatul și noi nu mai plutim cu repeziunea de mai înainte, de unde am dedus, că cauza nu poate fi alta, decât scăderea gazului și noi plutiam din

ce în ce tot mai încetinel; atunci am constatat, că speranța noastră de a sosi la Timișoara e nerealisabilă și nu ne rămânea alta de făcut, decât a ne pregăti să fim gata pentru fiecare clipă, în caz aerostatul are să cadă jos.

Deloc ce am plutit pe de-asupra cornofarilor de pe marginea șanțului, aerostatul s'a lăsat iute și dintr'odată la pământ. Noi însă am sărit jos din corfă pe arătură, fără a ni-se întâmpla vre-o nenorocire și eată ne am ajuns aici la D voastră.

Întrevorbirea cu protopretorul titular George Bige și cu notarul Emeric Kőszeghy a decurs în limba germană.

Aerostatul, cu toate apartamentele, a fost pachetat în corfa de trestie și expedit la stațiunea din Gireș cu o cărușă separată; greutatea a fost 224 de chil. Noi am venit cu căruțele la stațiune după orele 7 seara; aici s'a adunat mai toată satul ca să vadă pe călători și corfa cu cele dintr'însa.

Seara cu trenul de 8 ore 15 minute oaspeții nostri au plecat către Oradea-mare.

Pentru orientarea onor. public cetitor Aerostatul a căzut pe prediul Alceu în depărtare de 4 kilometri, dela comuna Gireș și nu pe teritoriul prediului Cot, cum s'îl spus în foaia „Nagy-Várad”, deoarece Cotul e în depărtare de 26 kilometri dela Gireș. Spun oamenii aflători afară din sat că bălaurul a aruncat din el năsip tocmai între sat și drumul de fer. Adevărat, ei au avut în corfă și două săculețe cu năsip — poate pentru susținerea echilibrului. Corfa de trestie, care era locuința locotenenților, e de 1 1/2 metru lățime, avea formă cuadratică și la fiece — care părăsise provăzută cu 2 găuri, de tot 8 găuri. Această corfă a fost și cușca porumbelilor de poștă, 2 la număr, din cari unul după trecerea Carpaților, ear' al 2-lea după căderea aerostatului, au fost liberați, și să ducă acasă veste despre călătoria lor.

Gireș, 30 Iulie v. 1901.

M. a.

ULTIME ȘTIRI.

Tarifele vamale germane.

Berlin, 15 August. Știri oficiale germane anunță, că guvernul german nu va abziice convențiile comerciale actuale, înainte de desbaterea noului proiect de tarife în Reichstag, deoarece nu e sigur, că legislațiunea va vota noul proiect al tarifelor.

Krüger nu-î bolnav.

Bruceella, 15 August. Relativ la faza lansată de Englezii despre boala de creier a lui Krüger, ziarului „Petit Bleu” scrie din Nilversam medicul lui Krüger că acesta, chiar din contră, e pe deplin sănătos.

Pacea în China.

Peking, 15 August. Protocolul de baterilor pentru încheierea păcii a fost predat deja reprezentanților din China marilor puteri, dar subscrierea din partea acestora s'a amânat pentru un timp oarecare, deoarece ce s'au ivit nemulțumiri pentru planul, de-a se face navigabil riuul Hvang de lângă Șangai.

Din parlamentul englez.

Londra, 15 August. În ședința de casa comunelor a primit cu mari meșteșuguri în a doua cetire proiectele de lege despre noi clădiri militare și pentru marea marină. Tot atunci a primit în a doua cetire și proiectul de lege despre titlul gelui englez.

DISCURSUL PREȘEDINTELUI I. VULCAN

la deschiderea adunării generale din
Șimleu a Societății pentru crearea
unui fond de teatru român,
la 1 August n. 1901.

Domnilor și doamnelor!

Societatea pentru fond de teatru român. În numele căreia am onoare a Vă saluta, purtând bazele la înființarea teatrului național, crează a școală practică de cea mai mare însemnătate pentru cultivarea unui popor.

Școala aceasta propagă cultura morală, singura cultură, care poate să asigureză trăinicia popoarelor; căci morala e temelie tuturor instituțiilor, cari au putere de viață; tot ce e imoral, n'are decât o durată efemeră, trăiește și strălucește un timp oare-care, apoi se stinge și pier. Morala clădește, imorala distruge.

Roma antică și dimpreună cu ea toate popoarele vechi ne arată, că numai până atunci au înflorit, până când la strălucirea lor au residat bunele moravuri; din momentul înșă, în care ele au alunecat pe panta imoralității, când desfrâul s'a urecat la tron și a căleat în picioare tot ce e cinstit: numai decât s'a prăbușit în vânt și putere și glorie și renume și tot ce au avut mare și admirat.

Nu numărul mare, nu bogăția strălucită și nu puterea brută sunt garanția viitorului unui neam, ci baza morală. Fie o națiune cât de mică, cât de nedreptăță și de așuprită, — dacă are conștiința moralei, nu va peri, ba se va ridica și va înflori.

Baza morală e izvorul, din care, prin veșnica rinduală a firii, isbucnesc calitățile cari feresc popoarele de toate primejdii, cari le arată calea propășirii, le luminează mințile, le întăresc brațele și le pregătesc viitorul.

Morala este mama a tot ce e bun și frumos. Ea naște toate ideile mari, ea inspiră toate faptele strălucite și ea oferă țaria a le executa.

Morala produce oamenii cinstiți, stâlpii societății și ai poporului: caracterele de model.

Caracterele sunt manifestarea cea mai pregnantă a moralei. Să ne oprim dar la cuvântul acesta și să studiem însemnătatea lui. Ne inspiră și locul unde ne aflăm, căci acest corn de țeară a dat neamului românesc pe bărbatul, al cărui caracter de aur va străluci totdeauna ca un exemplu clasic și căruia generațiile viitoare i se vor închina de-apururi cu evlavie.

Caracterul este expresiunea calităților morale ale omului: emblema, care ne indică din capul locului valoarea morală a lui și ne spune numai decât, la ce avem să ne așteptăm.

Caracterul dă direcțiune individului d'a porni pe o cale sau pe alta, d'a săvârși o faptă bună sau rea, d'a fi un om cinstit sau a deveni un ticălos.

Caracterul conducătorilor fixează soarta popoarelor, acela se imprimă în toate actele naționale, acela este binecuvântarea lui Dumnezeu.

Caracterele mari ridică națiunile, ele sunt stelele, cari varsă asupra lor lumină, ca lumea să le vadă și să le admire; caracterele slabe le compromit, le pregătesc căderea și le prăbușesc în prăpastia peririi.

Ferice de națiunile, în capul cărora destinul a urecat oameni cu caracter neclintit, neînfricați de vanități personale, cu sufletul fără prihană, neamețiti de gloriile efemere, fără rivă materialistă și fără alt scop, decât a-și servi neamul la întruparea unui ideal măreț.

Și vai de popoarele, în fruntea cărora se vîră niște oameni mici la suflet, egoiști, stăpâniți de slăbiciuni, propuelnici, pizmăreți, cari vreau numai să domnească,

să fie tămășiți — și îndată ce nu li-se mai satisfac poftele de despotism, devin nemulțumiți, se ceartă, părăsesc postul de onoare și vînd cauza sfântă. — Ei sunt ca tâlbarii, cari intră pe furiș în biserica lui Dumnezeu, îmbracă sacrele odăjdii să propovăduiască evanghelia lui Christos și după-ace au sedus alipirea credincioșilor, jăfuesc altarul.

Cel ce abuzează de încrederea poporului, este mai culpabil decât acel ce omoară pe tată-său, căci acesta stinge viața unui singur om, câtă vreme el ucide viitorul unui neam întreg.

Istoria ne învață, că nici odată nu masele au precinuit căderea ideilor mari, ci totdeauna invidia, neînțelegerea și nimicnicia conducătorilor, cari se certau pe trofee.

Degeaba sunt talentele mari, cari orbesc lumea cu strălucirea minții lor, căci vine un moment de ispită seducătoare și dacă țaria caracterului nu le scutește, alunecă pe povârnișul căderii morale. De aceea a zis un scriitor: „Mai bine caractere fără cultură, decât cultură fără caracter”. (Romanbraudt als Erzieher).

Degeaba sunt toate pornirile entusiaste și toate actele mărețe, — dacă cei ce le scot la iveală și le dirigează nu au firmitatea caracterului, căci astfel le lipsește puterea nutritoare și susținătoare.

Degeaba sunt virtuțile înălțătoare menite a ne deștepta cea mai adâncă stimă, dacă cei ce le profesază nu s'au decât niște comedianți, cari joacă un rol studiat, pentru-ca să și câștige aplauzele mulțimii.

Degeaba sunt vorbele înflorate, declamațiunile bombastice, — dacă faptele nu vin a le întări.

Degeaba e ori-ce efortare, care nu-i dirigeată de oameni cu caracter, căci astfel nu are temeiie vitală.

Caracterul avînd un rol hotărîtor atât în viața familială, cât și în evoluțiunea obștească a popoarelor, formarea lui ni-se impune drept problemă de frunte. Formarea caracterului, prin exemple scoase la iveală, este o misiune principală a scenei. Eată unul din cuvintele, pentru care dorim să înființăm teatrul.

Pretutindeni, în familie și în societate, în fruntea tuturor stăruințelor, la toate posturile de onoare, oameni cu caracter. Asta trebuie să fie devisa societăților, asta e salvarea popoarelor.

Să fie oameni cu caracter părinți, căci cum sunt ei, astfel au să fie și copiii lor. A fi tată sau mamă este o mare fericire; dar ei să nu uite nici-odată, că fericirea aceasta nu li-e hărăzită înzadar, că au o datorie de împlini: aceea, de a da pruncilor exemple bune, ca astfel aceia de mici să se deprindă cu bunele moravuri și să poată deveni oameni cum se cade.

Să fie oameni cu caracter învățătorii, cari au pe mîna lor creșterea tinerimii. Ori și cât de grea este munca lor, ori și cât de erentă e sudoarea feței cu care și agonisesc cel codru de pâne: aște-și îmbărbătare și recunoștință în conștiința, care le spune că au o misiune sfântă. Să nu vie dar la școală cu nepăsare, fără nici o rivă de lucru, par'că ar împlini o zi de robotă, căci neavînd ei îndemnul, cum vor pute îndemna copiii să învețe? Să urce catedra cu surisul fericirii că au prilegiul să răspândească cultura, morala; că pot crește generațiunea viitoare. Și dacă nu simt în pept focul sacru, care să le spună, că au vocațiune pentru cariera lor: fie cel puțin oameni cu caracter și părăsească locul, unde nu pot produce nici un bine, ci numai stricăciune.

Fie oameni cu caracter servitorii altarului, preoții, cari predică morala creștină. Viața lor întregă să lucească drept oglindă nepătată, care să ne reflecteze numai purtare cuvîntoasă. Ei sunt lumina și paznicii moralei poporului. Pe cât de frumoasă e mi-

siunea lor, au și o răspundere atât de grea. Ne închinăm cu evlavie celor ce o împlinesc cu vrednicie. Dar nu este mai scîrbos decât preotul imoral, care în loc de a traduce în faptă învățăturile evangheliei, le tăvălește în noroiu; care după nopți de orgie, cu ochii căzuți în orbite, vine smerit în fața altarului, așteptându-ne să-i mărturisim păcatele, ca să ni-le ierte.

Fie oameni cu caracter toți cei ce țin condeiul. Numai mîni curate să-l atingă, ca nu cumva să-l păteze. Să cultive bunele maniere, căci condeiul nu este ciomag. Să stea vecinic în serviciul causei drepte și nici odată să nu cadă la rolul nemernic de condeiu simbrîș, care apără și laudă pe cel ce plătește. Ei, cari țin să conducă opiniunea publică pe calea onoarei și cari judecă pe aiții, să fie înșiși nepătați, ca nu cumva publicul să asiste la spectacolul greșos, cum niște aventurieri certați cu morala țin lecții de onestitate și judecă pe oamenii cinstiți.

Și fie oameni cu caracter toți căți conduc stăruințele de înaintare a popoarelor. Sufletul lor să rămîie curat, ca aerul munților, unde nu străbat miasele corupțiunii, de unde numai fulgerele ideilor regeneratoare își iau sborul. La înălțimea cugetării lor, să desprețuiască ademenitoarele străluciri trecătoare ale obștei și să țină mai mult la stîmă ce-i impresoară și la sfințenia datoriei ce au de împlinit. Căci nu este dragoste mai ferbinte, stimă mai înaltă, glorie mai mare și fericire mai sublimă, decât ceea ce-ți împletește recunoștința neamului tău. Și nu este pedeapsă mai grozavă decât a trădătorului, care își trudește urgisit zilele din urmă ale vieții și moare blăstemat de toți ai săi, ear blăstematul acesta se perpetuează din generațiune în generațiune, cum tunetul sguduitor se transmite din munți în munți umplînd de groază oamenii.

Omul, creațiunea cea mai sublimă a lui Dumnezeu, are menire naltă pe pămînt, aceea d'a reprezenta aici ideea divinității. Cugetele, vorbele, pornirile și faptele lui, toate au să fie îndreptate întru îndeplinirea acestei misiuni. El trebuie să fie bun, drept, curat, cinstit, de omenie, adică cu caracter, căci om de omenie este numai un om cu caracter.

Un om cu caracter știe, că nu s'a născut degeaba în lume, că are datorii față de familie, societate, națiune și patrie. El știe, că numai împlinirea da-oriilor sale li atrage stîmă obștei și-i aduce liniștea conștiinței sale. De aceea va ține neclintit la credința sa și nici fărouri materiale nu-i vor seduce, nici stavile nu-i vor descurăgia, nici amenințări nu-i vor înfrica. Ci va merge drept înainte cu fruntea ridicată, cu curajul nevrînt îndurînd mii de miseri și luptînd cu căți dușmani în lume.

Un om cu caracter are o linie de conduită bine fixată, pronunțată și hotărîită. El nici odată nu va sta pe gânduri, ce cale are să apuce, căci sentimentul onestității li va spune totdeauna numai decât, că nu poate să plece decât pe calea onoarei. Conștiința de demnitatea sa, el nu se va încovoia în rîndurile celor cu devisa „Lasă-mă, lasă-te”, — ci va eși în arena luptei, să-și dea ultima rîsuflare pentru cîvingerea sa.

Un om cu caracter, dacă se face apel la concursul lui, în o cauză obștească, nu va esita un singur moment, nu va zice nici odată „poate”, nu va răspunde, precum au obiceiul mulți: „faceți numai, că eu mă învoiesc la toate”, căci la adăpostul acestor șovăeli și scuze se pitulește minciuna și lasitate, — ci va sări hotărît să dea mîna cu cel ce lucrează.

Un om cu caracter vîzînd primejdia ce vrea să distrugă interesele mari, nu se va retrage și nu va zice că nu se mestecă, pentru-că eventual s'ar strica cu cineva sau ar avî pagube materiale, — ci va desconsidera toate motivele personale și va pune în serviciul causei toată stăruința sa.

Un om cu caracter nu va face nimica îndemnat de interese individuale, ci condus numai de sentimentul datoriei. Sentimentul acesta este atributul, fără care e peste putință să se simtă om deplin, în-tocmai cum nu poate să trăiască fără să respire aer.

Un om cu caracter știe, că onoarea e comoara cea mai scumpă a unui bărbat, că vorba dată e sfîntă, că steagul, la care a jurat, e viața lui; de aceea el nu va lipsi nici odată de acolo unde li reclamă datoriiile lui de om corect.

Un om cu caracter nu poartă frică de judecata nimănuia, căci are conștiința liniștită, că viața lui este o carte deschisă, în care nu se găsește nimica de condamnat.

Familia, societatea, națiunea, în fruntea cărora stau astfel de bărbăți, sunt fericite, viitorul lor este sigur, un viitor frumos și mare.

Dacă Dumnezeu m'ar întreba, ce-i cer eu națiunii mele: talente mari, bogății strălucite, puteri colosale? I-aș răspunde:

— Dă-ne, Doamne, cât de mulți oameni cu caracter!

Cu această dorință, deschid adunarea generală.

CARIERELE.

IV.

Pentru complectarea seriei de idei ce am desfășurat în jurul chestiunii alegerii carierelor, și spre complectarea expunerilor noastre, credem a fi necesar să ne mai ocupăm la acest loc de așa numitele „predispoziții” pentru o anume carieră, argumente adese-ori întrebuintate pentru justificarea unor ambițiuni juvenile.

Un celebru inventator, întrebă odată, cum a ajuns la invenția sa, a răspuns: Muncind!

Un mare filosof, întrebă cum a ajuns la formularea convingerilor și sistemului său, a răspuns: Gîndind! În înțelesul de muncă intelectuală.

Vom zice deci tinerilor noștri: la ori-ce carieră vă veți duce, datoria v'o împliniți muncind, ca atunci, când vă veți întoarce în viața publică, roade să ne puteți da din munca voastră; să nu mergeți la studiu pentru a ne reveni, — cum zice proverbul german: Om bun, dar' prost musicant!

Ear' intru-cît privește predispoziția, „aplicarea”, — un istoric, adînc psiholog totodată, zice: Napoleon-cel-mare, dacă n'ar fi învățat militarie, ci dreptul, tot așa celebru ar fi fost în cariera advocațională, ca om politic, ca orator, cum a fost ca general!

Nici odată forța reală, existentă într'un suflet, nu poate să fie înăbușită. Talentul se manifestă, geniul se impune, pe ori-ce teren își sparge drum, prin condițiile vieții și totuși se validează.

Dar', întorcîndu-ne dela aceste excepții, — alături de cari se înșiră și darul artistic, acesta din urmă dovedindu-se, putînd fi recunoscut, apreciat și aplicat după menirea sa firească, — întorcîndu-ne la elementele obișnuite, normale, ne întrebăm:

Oare un preot, un învățător, nu poate fi totodată și om de litere, istoric, filolog, agronom... etc.?

Nu sunt compatibile ocupațiunile literare bună-oară cu carierele, din cari li slugești mai bine neamul tău? Din contră, ar fi de dorit, ca conducătorii firești ai poporului să fie oameni cât mai culti, mai enciclopediști, și — dacă vreți — savanți chiar, ca din tîgna vieții patriarcale și

inspirați din popor să ne intrupeză duhul aceluia...

Ni-se va răspunde: Dar' unde să se cultive, unde să primească tinerimea o cultură superioară decât la universitate? Răspundem cu spusele noastre anterioare: Prin venirea la institutele noastre a elementelor distinse, având auditor de un nivel cultural mai superior, școlile noastre se vor ridica la nivelul universităților; și da-se-va mulțumire intelectuală celui-acei simte nevoia și o pricepe.

La carierele pur științifice afluența de tineri români nu e tocmai mare; dar' totuși, la medicină mulți își pierd anii tineretelor, cheltuind din avuți părintești, sau, mai bine zis, din sărăcia părintească. Și în multe cazuri, la această carieră, ca și la cea advocațională, se îngrămădesc cei cu „aplicare” nu pentru studiul special respectiv, ci pentru închipuitele avantaje și autoritate în viața socială.

Dacă nu rivna, nesățitul pentru studiul special, îți determină „pre-dispoziția” pentru o carieră oarecare, ci vanitatea, — în viața ta, în cariera ta, nu vei avea mulțumire sufletească.

Dacă numai chestia de pâine o ai în vedere când îți alegi cariera, să nu calci în școală străină, căci de acolo nu vei eși nici măcar „musicant slab”, — ci chiar om slab!

Predispoziții iluzorii devin, și trebuie să devină, dispoziții ferme, hotărâte, în școala națională, prin educație națională și cultură națională; — și pentru popor trebuie să creștem tinerimea, în spiritul poporului nostru.

Iubirea fără margini pentru neam și biserică, devotament și muncă neînfrântă, să fie principiile conducătoare ale tinerimei noastre.

Principiile de viață i-le cvintesențiază lapidarul: Totul pentru națiune!

(„Biserica și școala”.)

EXAMENELE

școlilor populare ort. române din comunele aparținătoare protopopiatului Arad.

IV.

22. În 17 Iulie n. 3 ore p. m. s'a făcut examenul cu elevele claselor inferioare de la școala din Arad-centru, condusă de d-șoara învățătoare Maria Precupaș. Din 51 eleve înscrise au luat parte la examen 46. Dextertatea în cetire și scriere — chiar și cu elevele clasei prime, — lucrurile de mână expuse, apoi ținuta curajoasă a elevelor și răspunsurile lor sigure: dovedesc multă diligență și interes deosebit. D-șoara Precupaș a propus lucrul de mână cu frumos rezultat și elevelor din școală de clase superioare.

23. În ziua următoare la 8 ore a. m. au făcut examen elevii claselor inferioare mixte, instruite de învățătorul Mihail Oltean. Din cei 109 elevi înscrși am aflat prezenți 88. Din procesul de examinare s'a văzut intențiunea învățătorului de a convinge pe ascultători despre modul disciplinator folosit de dînsul cu succes. Ce e drept, procedura reclamă timp și paciență, dar elevii ținuti în atențiune, din materialul propus, au dat răspunsuri mulțămitoare.

24. În aceeași zi după amiază la 3 ore am luat parte la examenul elevilor din clasele inferioare mixte, instruite de învățătorul Nicolae Ștef. Din cei 74 elevi înscrși au făcut examen 63. Atențiune deosebită merită bine alesele poezii, predate de școlarii foarte frumos.

25. Ultimul examen în Arad s'a făcut în 19 Iunie la 8 ore a. m. cu elevii claselor inferioare mixte, instruite de învățătorul Ioan Vancu. Elevi înscrși 77. Prezenți la examen 65. S'a ținut cont de plan. Material abundent. Elevii excelau cu răspunsurile îndeosebi în religie și geografie, respective în exercițiile verbale. Bună impresie a făcut asupra oaspeților grădina școlii cu bine îngrijita stupină. De altcum dl Ioan Vancu este apicultor binecunoscut.

Înainte de a trece la alte examene, accentuăm aici, că școlile din

Arad sunt unele dintre cele mai bine provăzute cu recvisite și foarte bine împărțite. Mai înainte erau toate școlile paralele cu câte 6 clase, dar în clasa a V și a VI abia așai 2—3 elevi într-o școală, așa că numărul acestora în toate școlile abia ajungea cifra de 10—20. Astăzi în fiecare școală sunt trei clase inferioare, iar elevii claselor IV, V și VI sunt instruiți la un loc, în altă școală, și în forma aceasta, anul acesta am ajuns să vedem în clasa a V 17, iar în cl. a VI 19, de tot 36 elevi de ambe sexele, deci, și fără a considera rezultatul îmbucurător în modul de instrucțiune, ni-se prezintă o îmbunătățire de aproape 50%, în numărul elevilor, cari ajung să absolute cursul elementar de 6 ani.

Deamă de amintit este și biblioteca școlară, alimentată din an în an de cărți folositoare, procurate din contribuirea de 20 coroane a dlui președinte al comitetului parochial, Dr. Nicolae Oncu.

Di Dr. Nicolae Oncu, prin interesul manifestat și cu ocaziunea acestor examene, dovedește multă iubire de școala confesională și de neamul său.

La examene afară de cei amintiți — la examenul claselor superioare — am mai văzut pe învățătorii pensionați Dimitrescu și Boțco, domni epitropi Const. Dor și Mihail Măcinic, pe parochienii: Ioan Macinic, Arseniu Ciungan, Dionisiu Popoviciu, Simeon Barna, Ioan Petcovici; apoi doamnele: Capitaneasa Novotni, Olariu, Ștef, Ciungan, și în deosebi au ridicat festivitățile examenelor prezența d-șoarelor: Ștef, Șerban, Moldovan, Luțai, Raicu, Cuzman și Precupaș, ceea-ce este semn îmbucurător pentru viitor.

Între festivitățile de examen s'a ivit și o altă ocaziune de bucurie, și aceasta a fost serbarea iubileului de 25 ani pe cariera frumoasă de învățător, a învățătorului Nicolae Ștef. Prezenții la examen s'au și folosit de ocaziune și din acest incident s'au prezentat în locuința iubilantului, sub conducerea dlui adm. protopop și inspector Iancu Ștefanuș și a dlui președinte al comitetului parochial Dr. Nicolae Oncu, felicitându-l din acest incident

și dorindu-i sănătate și tărie, ca de acum înainte înzestrat și cu experiențele făcute în decursul alor 25 ani, să poată satisface și cu mai mult efect încredințării sale sacre.

26. Urmează examenul școlii mixte din Arad-Gaiu, ținut în 19 Iunie la 3 ore p. m. cu elevii învățătorului Vasile Zabă. Din 117 elevi obligați au luat parte la examene 52. În clasa a V-a și a VI-a n'au fost elevi! Sala de învățământ foarte frumoasă, dar în privința recvisitelor, una dintre cele mai sărace. Cu toate acestea rezultatele au fost mulțămitoare, dovadă că diligența de feră învățătorului a suplinit toate lacunele. Ne-a surprins plăcut și împrejurarea, că tocmai în ziua aceea au sosit cu posta 2 carte geografice foarte frumoase, procurate de învățător, din venitul unui concert aranjat de dînsul. Hărnicia învățătorului suplinesește și neajunsurile comunei.

27. În 20 Iunie s'au început examenele în cea mai importantă comună a tractului, în Pecica, și anume mai întâi cu elevii claselor superioare, conduse de învățătorul Ștefan Roja. Din 65 înscrși au făcut examen 47. Clasa a VI-a au absolvat-o 11. Răspunsurile clare și precise dovedesc metodă corectă.

28. În aceeași zi la 3 ore p. m. s'a făcut examen cu elevii claselor inferioare, conduse de învățătorul Efreem Hedeșan. Din 60 elevi înscrși prezenți 34. Răspunsurile cu deosebire din religie și exercițiile intuitive au satisfăcut așteptărilor noastre. Plăcut ne-a impresionat tonul acomodat și procedura adevărat părintească a învățătorului.

29. În ziua următoare au ajuns la examen elevele claselor superioare, conduse în mod provizor de învățătoarea Elena Roja. Din 66 eleve înscrise au făcut examen 51. În clasa a VI-a au fost 4 eleve. Considerăm aranjamentul sale de învățământ acest examen ar trebui să ocupe locul prim în tract. Lucrurile de mână expuse, ar face fală și unei expoziții din lucrurile casnice. Examenul ascultat încă ne-a pus în plăcută poziție de a vedea în tinera învățătoare o bună putere didactică. Înainte numai tot cu atâta voie și plăcere.

30. După amiază la 3 ore s'a continuat examenul cu elevele claselor

Cântecul ciubărarului.

Nu am pâine, nu am sare,
Toate le-a dus darea mare;
Darea mare ce m'apasă,
Stă și sufletu-mi să iasă.
Nemilosul vin cu carul
Duce-mi toate 'mi las'-amarul,
Duce-mi toate și mă lasă
Numai cu copiii 'n casă,
Duce-mi șuba și buhaiul,
Duce-mi toate, și mălaiul.
Mă 'mprumut, merg să plătesc,
Dar, Doamne, ce mai pățesc:
Notarul cere-mi porție,
Belitoru 'n jicție;
Când în urmă mi-'s plătit
Și zălogul mi-'i oprit. —
Vin acasă, ce să vezi?
Nu-i scaun pe ce să șezi;
Porția nu mi-'i plătită,
Casa mi ijiuțită.
Copiii-'s goi și flămânzi,
Domni-'i bat ca și pe mânzi.
Doamne, Doamne, tot zic Doamne,
Bagseamă Dumnezeu doarme;
Nu aude pe Român,
Că-l uscă domniul la fum
Asta-i, Doamne, dreptate,
Domniul lucră cum le place.
Românul când fur'un puiu,
Jendarii îl bat în cuiu, —

Dară domni fură mii,
Jendarii-i duc ca pe copii.
Și în urmă ce să faci?
Dă la Român să plătească.
Oare, Doamne, faci dreptate,
Nu ți-e milă cum ne bate
Și ne leagă ca pe boi,
Și ne mână ca pe oi?

Auzită de Sinesiu Popoviciu.

Poesii populare.

(Din Cuvin)

Frunză verde de ovăș,
Vrut-am mândro să te las;
Dar inima ear mă 'ntoarnă
Să te iubesc până la toamnă,

Spune-mi mândro adevărat,
Pentru cine m'ai lăsat?
De mă lași pentru un june,
Poți spune că-nu-i rușine.

Dulce-i gura la fetiță
Ca și somnu la umbriță
Dulce-i gura cea de june
Ca și coapsele căpșune.

Sărutarea de copilă,
Când ți-o dă ea fără silă,
Dulce-i Doamne, și ferbinte
Până mori o țin în minte

Dar cu mult mai locomoasă,
Infocată, drăgostoasă,
Sărutarea de nevestă,
Când ți-o dă ea pe fereastă.

Frunză verde de pe spine,
Zisă mândra către mine:
Mă mărit te las pe tine.
Că tare mulți m'or cerut
Tu nici grija n'ai avut.
Tu te lauzi cu scrisori
Că la toamnă te însori
Dar m'am săturat acuma
D'ași mai crede ție gluma,
Mă mărit, că mulți mă cer...
Numai după tine per!
Stau să mor de mă voi duce,
Că ți-a fost gurița dulce.

Nu ști Safto cum trăiam
Asta vară era un an?
Dintr'un măr ne săturam,
Dintr'un măr și dintr'o pară,
Ne fu cina într'o sară.
Dar acum s'avem cu sacu
Nu ne-am da unu la altu.

Cântați, păserele dragi,
Că mândra culege fragi.
Cântați păserele bine,
Că mândra culege alune.
Dar pe a cui seamă le pune
Pe seama badei, pe mâne?

Întreba-te-aș, mândră dragă
Dulce-a fost gura 'n dumbravă?
— Dulce-a fost bădiță, zău,
Dela un iubit al meu;
C'a fost tiner voinice
Tare m'a plăcut de el.

Așa zice mândra mea
Că nu-i gură ca la ea.
Dar zău este și mai dulce,
Numa nu mă pot eu duce.

De nimic nu-mi pare rău
Numa de ce am făcut eu
C'am rupt trei cloambe de fagi
Și am despărțit doi dragi.
Și am rupt trei cloambe de nuc
Și am despărțit doi dulci.
Mie jele și mi-e bănat
Că ce i-am despreunat
Mă tem că m'a fi păcat.

Culese de Marian Suciu
june și Cantor.

Prietenie și după moarte.

(Poveste din popor).

(Urmare și fine).

Ciobanul se uită țintă în ochii lui și răspunde rîzînd: — O fi fost altul în parte, dar' asta ba! Asta-i, voinice, ușa... mai bine de zece ani și n'a putut fi... după-cum zici tu....

inferioare, conduse de învățătoarea Elena Luțai. Din 113 eleve înscrise au fost prezente 77. Diligența învățătoarei a învins aproape toate greutățile provenite din numărul cel mare al elevilor.

31. In 22 Iunie la 8 ore a. m. a fost examenul claselor inferioare de băieți, unde propune învățătorul Iosif Iosa. Din 67 înscriși prezenți 63 elevi.

32. După amiază la 3 ore s'a făcut examen cu elevii claselor mixte inferioare conduse de învățătorul Efrem Moldovan. Din 109 elevi înscriși prezenți la examen au fost 85.

Sala de învățământ și peste tot edificiul școlii, ocupă locul prim în tract. Din răspunsurile școlariilor s'a văzut și sirguinta, care s'a dezvoltat pentru învingerea greutăților provenite din numărul cel mare al școlariilor. La examene, afară de preoți și învățători, au luat parte și notari Barbură și Momac, judele Igrășan, avocatul jude pensionat Novac, Bodrojan și alții mulți.

33 In 24 Iunie la 9 ore a. m. s'a făcut examen în comuna Batania. Școala condusă de învățătorul Georgiu Popovici este împărțită în 6 clase. Din 100 elevi înscriși prezenți la examen au fost 55. Sala destul de spațioasă, cu recvisite binisor provăzută, numai băncile școlariilor cam antice și pentru exercițiile scrise de tot neacomodate. Din cele auzite surprinzătoare a fost: în privința materialului acomodarea strictă la planul de învățământ, în unele locuri, așa s. e. sfânta scriptură cu clasa a III-a s'a prea estins, enumerând toate părțile și cărțile împreună cu scriitorii și conținutul acelor. Metoda foarte acomodată gradului de dezvoltare a școlariilor. Spre exemplu din religiune singuraticile istorioare biblice le reducea și le asemăna cu cazuri concrete din viață și devenind astfel bine înțelese de școlari, extrăgeau fără nici o greutate morala.

Prezenți la acest examen au fost: comisariul consistorial Samson Lugoșan, Sava Tămășdan, preot în Pecica cu doamna, dsoarele învățătoare Roja și Luțai și învățătorii Roja și Hedeșan, tot din Pecica și Tabic din Nădlac. Apoi din loc membrii comitetului parochial și o mulțime de părinți în frunte cu preotul Simeon Cornea.

34. Cel din urmă examen în tract a fost examenul școlii conduse de Romul Luțai în comuna Tornia. Din 118 obligați prezenți la examen au fost 23 elevi de ambele sexe. Sala de învățământ frumoasă și binisor înzestrată, apoi elevii din toate studiile fără deosebire bine pregătiți a surprins bine și plăcut pe toți cei prezenți. Luțai a obligat pe toți colegii săi din tract adunați la conferință în aceea comună, prin prestațiunile sale, cari au făcut cinste învățătorilor, în fața oaspeților, cari au onorat conferința cu prezența lor. Cântările predate de școlari au fost bisate și aplaudate de public, dovadă, că dl Luțai nu numai ca învățător, ci și conducător de cor, escelent este.

Toate acestea apoi le-a încununat interesul ce l-au arătat părintele Pavel Moga și doamna lui preoteasă, cari n'au cruțat nici jertfă, nici ostenală, pentru a promova interesele cauzei școlare din fericita comună Tornia.

Cu acestea am fi terminat raportul nostru cu privire la decursul singuraticelor examene și la experiențele și constatările făcute la acelea lăsăm, ca din ele extrăgând cei interesați ceea ce li privește, să nișuiască unul fiește-care și toți împreună la îmbunătățirea sorții învățământului, dela care depinde soarta și viitorul poporului român.

Înainte de a încheia însă acest raport al nostru, aflăm de bine a face amintire și de ținuta și deosebitul interes al dlui inspector Iancu Ștefănuț și în deosebi dorim a accentua dexteritatea specială ce a dovedit-o în conducerea examenelor prin care a deobligat pe toți cei prezenți la examene, ear' pe noi ne-a umplut de bune speranțe pentru viitor.

Deschiderea și închiderea examenelor le-a făcut prin cuvinte adresate direct școlariilor; despre lumina cunoștinței și întunerecul neștiinței, despre folosul culturii; despre însemnătatea examenelor; despre datorințele oamenilor și îndeosebi a școlariilor. Și toate acestea le-a ilustrat cu exemple vii despre sirguinta furnicei și a albinei și cazuri concrete despre școlari silitor etc. pe cari cu finea examenelor le reproducea prin școlari, ear' pe cei ce esce-

lau în aceste reproduceri li premia din al său.

În decursul examenelor pune deosebit pond pe scrierea, cetirea și calcularea mentală. Pe școlari singuri li provoca din ziuariul școlii, el designa, care școlar să răspundă la întrebarea pusă de învățător și tot dinusul alegea din conspectul expres tema examinândă. Mai de multe-ori își părăsă locul presidial și scoborindu-se între școlari singur controla pe cei ce cetesc reproducând prin ei cele cetite. Și prin această procedură a sa a convins publicul despre destonia învățătorilor și a făcut să dispară credința deșartă din trecut, că învățătorii ar pregăti pe școlari cu anumite lecțiuni pentru examen.

Deamnă de amintit este ținuta lui și în ceea ce privește îmbunătățirea sorții învățătorilor, stăruind la oficiile parochiale și la comitete pentru a da ascultare dorințelor juste ale învățătorilor, a-i prevedea cu cele trebuincioase și a le solvi salariile la timp, cu un cuvânt, a-i sprigini pe toate terenele activității lor. Ba ce-i mai mult, în comuna frunțasă Nădlac a dispus convocarea comitetului parochial pentru publicarea de concurs la două posturi învățătoarești vacante, și contra unor concluse deja aprobate de superiorități a stăruit la popor, să stabilească din nou salariile învățătoareștii, urcându-le dela 600 la 800 coroane și poporul pe baza motivelor sale înțelepte a acceptat cu plăcere.

Asemenea a proces și în Arad, unde a întervenit pentru definitivarea d-soarei Maria Precupaș, care în decurs de 4 ani în calitate de învățătoare provisoră a dezvoltat activitate laudabilă spre bucuria și mulțumirea tuturor.

Ținuta aceasta pedagogică și părintească a deobligat pe toți și credem, că însuflețirea stărnită prin ea, va pune pe învățători la muncă și mai serioasă, spre a se arăta demni de protectorul lor Iancu Ștefănuț, inspector școlar și adm. protopresbiteral.

— Tu pe mine vini să mă faci prost! m'zise el necăjit, — par'că acuma am umblat eu pe aici întâia oară? — De sute de ori am fost sub lemnul ăla și tu să-mi spui că e mai bine de zece ani de când e uscat...

— Dar de unde ești, măi voinice? îl întrebă pécuarul mirat de ast-fel de om ce-l spune că de două ceasuri a fost pomul verde și că a umblat pe aici de sute de ori și el nu l'a văzut niciodată și mai ales în ziua aceea, că mai toată ziua a fost în jurul pomului și el n'a văzut pe nimeni trecând pe acolo.

— Dar de unde să fiu? răspuse el, mi-s de aici din sat.

— Al cui ești de-aici din sat?

— Alu cutare și cutare.....

— Hm! asta nu-i adevărat! zise ciobanul scutarând din cap. Ția-s morți de mult și ei n'au avut decât un copil, care a pierit într'un chip ciudat dela ceasul cununiei lui.

— Ce spui, bătrâne? Ori nu-ți ești în toată firea?

Ciobanul se cruci, ca de un zănatec și făcându-și cruce, se depărta zicând în gând: „Doamne ferește“.

Voinicul pornește spre sat; dar' ori încotro își îndreaptă ochii, par'că totul e schimbat. Nici un om cunoscut în drum nu găsește; dar' el cunoștea tot satul. Biserica, e tot pe locul acela, dar' nu mai e

mică, sărăcăcioasă, de lemn, ci e înaltă, de zid și arțăcioasă.

„Ce să fie asta; își vicia nedumerit omul, ștergându-se la ochi: Ori visez eu, ori sunt pe vremea minunilor“;

Bată și casa lui părintească. Tot cum era, dar mai prăpădită, cu gardurile soldite și cu zidul mâncat ca de vremeuri grele.

Intră pe poartă, eată-l în tindă. O babă bătrână, spăriată ca de o vedere neașteptată.

Se ridică în picioare, și? întrebă: „Ce cauți“?

— Ce să caut? Ce cauți tu? zise el necăjit.

— Dar cine ești tu, voinice? îl întrebă baba din nou.

— Cine să fiu! mi-s feciorul tatii și al mamil li răspuse el în batjocură.

— Bine, eu știu că ești feciorul lui tată-tău și al mamă-ta; dar cine îți-tată și mamă? eu aia te-am întrebat.

— Ce dracu de comedie o fi și asta? aș vrè să gat odată cu ele, își zise el în gând. Apoi zise tare către baba: „Mamo, dacă vrei curat să știu cine mi-e tată și mamă, așă că-s gazda casei ăsteia.“

Baba de-odată trăsări, puse mâna deasupra ochilor, uitându-se lung la el și'și răcunoscu bărbatul; numai de una mult se mira, că n'a mai îmbătrânit și că e tot tânăr

cum a fost în ziua de nuntă. Apoi zise către el: „Tată-tău și mamă-ta, Dumnezeu să-i ierte, ls morți de mult;... ear eu mi-s muerea ta, pe care ai lăsat-o acum patru-zece de ani!..

— Tu, muerea mea...? Ba a dracului! zise el rîzînd. — Mie nu'mi trebuie babe, eu am muere tinăreă ca o fragă.

— Hei! hei! zise oftând baba, nu și-o trebui; dar tot tu ești bărbatul meu.

— Eu bărbatul tău... Tu ești bolândă, babo... Doamne! Domne! eu nu știu peste ce am dat astăzi? zise el plin de necaz. Și lumea și toate ls, nu știu cum..

— Ți-se pare, bărbate; dar toate's așa după-cum și-am spus...

— Ce mi-ai spus? mi-ai spus niște curate nărozii... Toată lumea s'a pus astăzi să-și bată joc de mine... Par'că eu nu știu destul de bine... Că... să fie două-trei ceasuri de atunci, dar las' să fie 4, fie și 5 ceasuri; dar n'are de unde, — de când imi petrecui prietenul și până să mă întorc acasă; s'au schimbat morminții s'a uscat pomul, s'a schimbat satul, s'au schimbat toate... Apoi au murit tata și mama, apoi — câte toate... În mai spui pe urmă și tu babo că ești nevasta mea! Eu nu știu ce-s astea toate? Vrăjiti mi-s?... nebun mi-s?... eu singur nu știu ce-i astăzi cu mine?..

— Nu, bărbate! nu's trei patru ceasuri, ls vre-o 40 de ani de atunci, țocpu să-i

Asociațiunea Națională din Arad.

— CONCURS. —

Rămânând vacante, prin împrejurarea că beneficiarii nu și-au justificat în de-ajuns progresul, se publică concurs pentru următoarele stipendii:

2 stipendii à 100 cor. pentru calfe ce vor să se perfecționeze în străinătate;

2 stipendii à 50 cor. pentru ucenici dela negoț sau meserii;

1 stipendiu de 120 cor. pentru școala comercială.

Cererile vor fi însoțite de: 1. certificat de botez, 2. atestat de paupertate, 3. certificat de studii, respective de aplicare și bună purtare.

Petiționarii vor însemna adresa lor precisă în cererea ce vor adresa până în ziua de 20 August st. n. Direcțiunea Asociațiunei Naționale din Arad.

Director: P. Truța. Secretar: S. Secula.

Nedeia din Oravița-română.

Între frumoasele datini, ce Românii nostri le-au moștenit dela moși strămoși, și pe cari le păstrează și le ține cu sfîntenie e și datina sărbării chramului bisericesc.

Această serbare atât de însemnată în viața noastră socială și de un caracter pur național-bisericesc, sub numele de „nedeie“ sau „rugă“, a fost și e serbată și de Românii din Oravița-rom. cu multă pompă și solemnitate.

Pentru serbarea cu demnitate a nedeii și asigurarea unui rezultat favorabil pe seama aceleia, pregătirile necesare de regulă se încep din bună vreme. În deosebi cei chemați și însuflețiți în acest respect lucră din răspuner, pentru-ca reușita „nedeii“ să fie cât se poate de splendidă și bine succasă.

În general, considerând aceste pregătiri aflăm, că ele sunt de o importanță foarte mare și anume:

fiind-că în onoarea sf. prof. Ilie (ca patron) e consacrată atât biserica gr. or., cât și cea gr. cath., ziua de 20 Iulie st. n. pentru ambele biserici și credincioșii lor, e

povestească nevasta — de când și ai lăsat casa părinții și pe mine, ca să-ți petreci prietenul, — să-ți fi bătu Dumnezeu! Nu în taină vorbia lumea, că n'a fost lucru curat cu tine: Te-am așteptat o zi, te-am așteptat o săptămână, o lună, te-am așteptat un an; apoi ce-i mulți în urmă, dar tu tot nu veniai! Tatăl-tău și mamă-ta Dumnezeu să-i ierte, se necăjiră și după câți-va ani în urmă muriră de inimă rea; și mă lăsară singură cuc în casă: Da-ți spun drept, că inima mea imi spunea că o să vii și trăgeam nădejde, cu toate că am îmbătrânit, să te mai ved odată pe lumea asta...

După mai multe vorbe, la sfârșit crezu tot ce i-se spunea și s'a mirat de atâta credință din partea babei lui. Își apropiă buzele lui tinere de fruntea ei sbărcită și o sărută; dar în acea clipă părul i-se încrunți, fața i-se sbărci și șelele începură să i-se gârbovească făcându-se și el bătrân ca și baba lui.

Măne-zi satul întreg se umplu de o ast-fel de minune, mai ales muerile tălcuian în feluri și chipuri pe la cioșurile dinăre ulițe povestind cum se pricepea fiecare, ear când se risipiau, își făceau cruce și ziceau: „Doamne! fit cu noi și ne apăra de rău“...

Cosțeu.

Truian Georgescu.

o adevărată zi de bucurie și serbare comună.

Sosirea acestor zile, atât de însemnate stărnește în ambele comune bisericesti, dar mai vârtos între reuniunile lor de cântări o astfel de emulațiune nobilă, încât fie-care din cercul său de activitate, prin prestarea de producțiuni constătătoare din concerte și piese teatrale urmate de dans, nisuește din răspuțeri a ridica însemnătatea „nedeii” la renumele și demnitățile ce i-se cuvine.

Toată lauda și recunoștința în acest respect se cuvine conducătorilor aprigi ai ambelor coruri vocale, în persoanele domnilor învățători Ioan Bogdan și George Jian, precum și a zeloșilor membri activi, cari compun ambele reuniuni.

Pe lângă acestea, la biserica gr. or. din localitate, oameni cu dare de mână și însuflețiiți de importanța sărbătorii, sub numele de „Nași”, de timpuriu se angajează a primi patronatul din acel an asupra hramului bisericii, cu care ocaziune de regulă fac bisericii câte un dar în odăjdii, icoane sfinte, cădelniță etc., fie-care după putința și voința sa. — În modul acesta biserica gr. or. din Oravița-rom., care de altcum și din punct de vedere material e bine situată, pe lângă alte venituri ce le are se mai împodobește cu diverse obiecte folositoare, și din acest incident al hramului său.

Cu toate că acest fel de patronat cu ocaziunea hramului nu e introdus și la biserica gr. cath. din Oravița-rom., totuși nici credincioșii ei darnici nu pregetă a contribui cu dinarul lor ori de câte ori core lipsa, ca biserica lor gr. cath. să fie provăzută cu prapori și alte utensilii bisericesti, astfel, că și această biserică, în urma zelului și interesării conducătorilor ei tot-deauna a fost și e de model înfrumusețată și în abundență provăzută cu toate cele necesare.

Paralel cu pregătirile amintite dar putem zice că, mai presus decât acelea, au fost și sunt pregătirile tineretului oravițan referitoare la costumul sau mai bine zis la portul lor, care de altcum din cauza degenerării în lăcaș, trebuie condamnat și combătut cu toată puterea cuvântului.

Tot în acest mod e de condamnat și indiferentismul sau nepăsarea ce, în timpurile din urmă, s'a incubat în sinul poporului față de cercetarea sfintelor biserici, în general față de umblarea regulată la biserică în tot decursul anului, în care, afară de unele sărbători mai mari, foarte puțin credincioșii iau parte la serviciul dumnezeesc, ceilalți au uitat cântarea bisericască. Cel-ce urăsc biserica, rușina-se-vor de Domnul, că precum iarba de foc, așa vor fi uscați.

Pompos și în număr foarte impunător se prezintă poporul după amiază la a doua parte a sărbătorii: la jocul, ce de regulă se aranjează în curtea bisericii gr. or. din localitate, unde tinerii și bătrânii cu oaspeți cu tot grăbesc, ca după oficierea înseratului (după vecernie), să iee parte respective să privească la însuflețitorile jocuri românești ce, din acest incident, apar mai fermecătoare ca altădată. Sunetele clopotelor acompaniate de bubuitul treascurilor anunță nu numai începerea primului joc, a nedeii, ci și a celor-lalte ce imediat au să urmeze mai vârtos pe la începutul petrecerii atât în ziua primă, cât și în a doua, a nedeii.

Nedeia din Oravița-română a fost totdeauna ocaziunea cea mai nimerită, în care cunoscuți și amici vechi din poporul de rînd și din inteligența dia loc și jur, în curtea bisericii convenind conversau vial, ori discutând unele-altele își petreceau cu multă pasiune...

Preparativele necesare la serbarea corespunzătoare a nedeii și în anul acesta fiind terminate la timpul său, sunetele clopotelor dela ambele biserici și bubuitul puternic al treascurilor din dimineața zilei de sf. Ilie au anunțat credinciosului popor începerea mănecaturii (utreniei), ear după

terminarea acesteia pe la orele 9 începându-se oficierea stei liturgii, serviciul divin a decurs în ambele biserici în mod înălțător și sărbătoresc. Ca „naș” și patron al hramului din acest an a fungat dl Sofronie Motea, maestrul argșitor de piei din Oravița rom., care din acest incident a donat bisericii gr. or. un policandru prețios și frumos. Dumnezeu primească-I jertfa.

Petrecerea socială, proiectată pe după amiază a acestor zile, — din cauza unei ploți răcoritoare și mult așteptate — a rămas și s'a ținut Sâmbătă, a doua zi, precum și Duminecă după nedeie.

Vineri seara în ziua de nedeie conducătorii corurilor vocale, domnilor învățători I. Bogdan și G. Jianu prin producțiunile lor nu au pregetat a procura poporul și din acest incident o distracțiune plăcută.

Concertele împreunate cu piese teatrale și terminate cu joc însuflețitor, date în acea seară în grădilele hotelurilor: „Coroana Ung.” din Oravița-mont., și „Imperatul Austriei”, din Oravița-rom., sunt dovezi destule de eclatante despre bunăvoința acestor două reuniuni și conducătorilor lor, față de ridicarea solemnității hramului ambelor biserici din Oravița-rom. la demnitățile cuvenite.

Făcând o asemănare între frecvența din trecut și din prezent a bisericii și a petrecerilor sociale aranjate în curtea bisericii gr.-or. din acest incident, sfîm, că pe când mai de mult în zilele de sărbătoare a hramului bisericile erau bine cercetate de credincioși, tinerii și bătrânii: astăzi abia se află câțiva bătrâni și puțin tineri evlavioși, cari se îndeamnă a lua parte la serviciul divin în biserică. Numărul cel imposant al oaspeților orășeni și economi cari anume veniau pe dimineața zilelor de nedeie din Oravița-mont. și de prin satele din împrejurime, ca să asiste la petrecerea socială din curtea bisericii și să fie de față la această sărbătoare plină de însemnătate românească și bisericască, — astăzi e redus în mod foarte însemnat chiar așa, precum s'a redus și numărul acelor credincioși Oravițeni, mai săraci față de această sărbătoare, cari nu sunt în stare a solvi taxa de intrare introdusă de curând pentru cel-ce voiesc a cerceta această petrecere.

Romanii cei vechi și alte popoare din vechime invitau expres pe vecinii lor la petrecerile lor sociale, numai ca să se ridice prestigiul sărbătorilor lor. Oravițenii noștri introduc taxe de intrare, ca să reducă numărul celor ce din depărtări și din loc li onorau reducând prin aceasta prestigiul celui mai însemnat act al sărbătorilor bisericești.

Sub titlul de contribuție benevolă, în trodusă la această dătină, de intrare în curtea bisericii, astăzi a devenit obligatorie. De unde să plătească omul sărac pentru 3-4 membri ai familiei sale o coroană, ca să poată intra la petrecere? Nu e păcat, ca prin astfel de inovațiuni să lipsești pe omul sărac de distracțiune și petrecerea aranjată din incidentul sărbătorii hramului bisericii lui?

Dar ce să mai zicem despre acei stăpâni ai caselor, cari, pe lângă membrii familiei sale mai având și 2-3 ori mai mulți oaspeți, pentru ca să i-se conceadă intrarea să solvească 2-3 coroane?

Dacă, cel-ce conduc singuraticile jocuri, la cari s'au angajat — n'ar plăti pentru fie care joc (ce abia durează 8-10 minute) câte două și trei coroane, din cari să se acopere competiția muzicală, ar avé loc acusa și pretextul sub care se incassează astfel de bani în timpul din urmă.

Precumpnind acestea toate și meditănd asupra importanței scopului ce nisuiam a ajunge prin sărbătoria hramului bisericii, On. comitet parochial și sinodul ar trebui să recunoască, că această inovațiune numai urmări bune nu poate avé în această che-

stie. Se mai săvârșesc apoi și abuzuri, cari indignează poporul foarte mult.

De alt-cum, petrecerea a decurs frumos și într'un mod înveselitor, deoarece-incidente neplăcute s'au întâmplat numai la poarta curții bisericii.

Incheiu acest raport cu dorința, ca abrogându-se această dătină nouă și necompatibilă cu sublimitatea scopului hramului, pe viitor, cu permisiunea On. Redacțiunii să pot raporta numai veste bună.

Or. An.

PARTEA ECONOMICA.

Grăpatul.

Lucrarea, care urmează de regulă după arat, este grăpatul.

Scopul grăpatului este, de a sfărâma gliile, a nivela (obli) pământul, a strînge buruienile și în genere a-l pregăti pentru sămănat.

Ori-ce lucrare, ca să fie bună, cere instrument bun.

Greutatea grapei să fie în proporție cu tăria pământului; la un pământ tare trebuie grapă grea, la unul afenat, grapă mai ușoară. Colții grapei să fie astfel arangeați, ca fiecare să aibă linia lui proprie, la egală depărtare, căci altfel rămân glii multe. Colții să fie cu virful înaintea, căci se afundă mai tare, măruntăște bine și astfel înlesnește încolțirea. Ei nu trebuie să fie ascuțiți, căci atunci în loc să smulgă, taie buruienile, ear' gliile nu le măruntăște.

Cu grapa totdeauna trebuie lucrat repede; de aceea sunt mai buni cari decât boii, cari merg prea încet. — Pământul să nu fie nici umed, nici tare; dacă e prea umed, îl taie fără a-l sfărâma, ear' dacă e prea tare, nu putem a-l sfărâma îndăjune. La pământurile srgiloase (tari) le trebuie mai multe grape ca la cele năsiptoase.

Toamna e bine să rămână glii de mărimea pumnului, căci țin adăpost la plante și totodată împiedecă formarea scoarței.

Arătura de toamnă pentru primăvară nu trebuie grăpată, căci se coace mai bine lăsată în brazdă crudă.

Totdeauna e bine să grăbam în curmezișul arăturii, căci se obleşte și sfarmă mai bine.

Când e grapa cu colții înaintea sfarmă mai bine și scoate țărina de asupra, ear' când colții sunt înapoi, nu sfarmă așa bine.

Sunt grape așa numite flexibile — fiindcă se îndăie după cum e pământul, acestea fac lucrul cel mai bun, însă se strică repede, fiindcă se rod la încheieturi.

Acolo, unde arătura a fost prea glioasă, sau voim a sămăna sămăntă mică, trebuie grăpat și înainte de sămănat, căci altfel nu răsare uniform.

Când sămănam cu mașina în rînduri, trebuie grăpat înainte bine, însă dacă e de lipsă, putem grăpa și după sămănat, fără să ne fie frică că stricăm rîndurile.

Toamna nu e bine a grăpa tare cu grapa de spin, căci se măruntăște prea tare și se face scoarță. Primăvara, când bat ploile tare, pământul se face o coajă așa de tare, încât plantele nu pot răsări, atunci totdeauna trebuie grăpat pe pământurile tari, însă pe cele năsiptoase e mai bine a le tăfalugi.

Când încep a se trezi primăvara sămănturile și pământul e svēntat, e bine a se grăpa sămănturile, căci se strînge pământ mărunt la rădăcini. Grăpatul acesta nu trebuie nici odată neglijat, deși mulți zic că e rău.

Fenațele încă trebuie grăpate în fiecare primăvară, căci iarba astfel se îndăie, ear' mușinoaiile le împărăștiem. Grăpându-le, le curățim de iarba uscată și de mușchii ce au obiceiul să se facă.

Lucernierele (trifoaiele) încă trebuie grăpate în fiecare primăvară, căci prin grapă se despică coroana, ear' din rîni vor da muguri noi. Chiar o lucernieră rară prin grăpare regulată se face deasă ca peria.

Un agricultor.

Dare de seamă și mulțămintă publică.

La masa studenților dela gimnaziul rom. gr. or. din Brad s'au mai înscris următorii o. d. ca binefăcători:

1. Prin o. d. Dr. Aurel Vlad, adv. Deva; Dr. Aurel Vlad, adv. cu 20 cor. pe viață; Dr. Nicolae Stănilă not. de tr.b. reg. Deva, cu 4 cor. ajutător, suma 24 cor.;

2. Prin o. d. protopop Vasile Domșa, Orăștie; Vasile Domșa protop. cu 5 cor.; Manasia Iar, preot Simeria; Dionisiu Babeiu (Petreni); Luca Botean, Geoagiu; Danil Pop, Geoagiu; I. Vlad, Cornăște; O. Botean, Ludeșul, toți preoți; Solomon Săbau, Ion Băciu ambii din Orăștie de sus, învățători, câte cu 1 cor. și Andreiu Truca preot Simeria, 3 cor., toți ca ajutători, suma 16 cor.;

3. Prin o. d. Dr. George Popa, preot Boroșbeș; Atanasie Oancea, oficial, Elek; Patriciu Codaciu inv. Boroșbeș, câte 1 cor.; Dr. George Popa preot 5 cor. ca ajutător, suma 7 cor.;

4. Prin o. d. Teof. Tulea, notar Hunedoara; Teofil Tulea pe viață cu 50 cor.; Anton Ararșeși, inv. Nădăștia; George Danil primar Hunedoara; George Băiu, preot Nădăștia inf.; Dr I. Banciu, not. publ. Hunedoara, cu câte 2 cor.; Albert Schuster negoi, Hunedoara; Nicolau Paraiian, inv. Ocoligă mare, cu câte 1 cor. ca ajutători, suma 60 cor.;

5. Prin o. d. Coriolan Bredicean adv. Lugej; Mihail Beșan 20 cor.; Nicolau Proștia adv. 20 cor.; Dr George Dobrin adv. 20 cor. pe viață; Cor. Bredicean adv.; Dr St. Petroviciu, cu câte 5 cor.; Dr. Corn. Jurca adv. Dr. Peh. Avramescu adv.; Dr V. Braniște publicist, Dr. Pompeiu Lazar adv.; Dr. Aurel Valean adv. câte 4 cor.; Tiberiu Bredicean Caius Bredicean, Nicol. Ioanovici; Dr. Nicola Petroviciu, Dimitrie Cioloca, Mihail Bredicean cad. adv.; Corneliu Băndu jurist câte 1 cor.; T. Borean (?); Jucu Aurel câte 40 fil., toți din Lugej, — suma 9 cor. 80 fil.

6. Prin o. d. Vasile Pahone, adv. Bătrîș; Dr. Vasile Pahone adv. 10 cor. N. N.; N. N. și G. L. câte 1 cor., ca ajutători, suma 13 cor.;

7. Prin st. d. Inocențiu Bogdan, preot Făget; George Popoviciu, preot, Clicion Al. Popescu, faur Făget; Inoc. Bogdan preot D. Feneș proprietar, Făget, câte 2 cor. Axentie Gaitan adv. Făget, 4 cor.; X. Eug. Ludosian câte 1 cor. ca ajutător, suma 14 cor.;

8. Din Păclișa, o. d. Nicolae Cădo cor., ajutător;

9. Prin st. d. Demetriu Goia preot, Schodol, Demetriu Goia, paroch și George Napău conducător de lucru, Schodol, câte 20 cor. pe viață, George Tadea faur, Cămpeni și Petru Sicoș I. Iuon, econom, Schodol, câte 1 cor. ajutători, suma 43 cor.

O scrisoare.

Onorată Redacțiune!

Vă rog prea mult, să binevoiti a publica următoarele rânduri, a căror publicare mi-se impune în chip necesar:

Intr'una din zilele săptămânii trecute, întâlnit de un domn asesor consistorial din provincie, am fost întimpinat din parte-I cu următoarea întrebare:

— „Adevărat e, d-le, ceea-ce se vorbește, că d-ta într'un restaurant sau cafea te-ai certat rău cu P. C. Sa păr. Vicar episcopesc, V. Mangra?“

Am rămas înmărmurit în fața întrebării, și abia târziu îi putai răspunde:

— „Absolut neadevărat! E și asta una din scorniturile malițioase, care azi în Arad sunt la ordinea zilei în gurile intriganților!“

— „Imi pare bine, că nu-I adevărat — urmează d-nul asesor, — și mă bucur de asta cu atât mai mult, cu cât d-nul Mangra imi e prietin și D-Sa încă desminte categoric faima lansată.“

O nenorocire mare e pentru noi Românii, aproape pretutindeni, că foarte mulți nuntem, cari ne bârfim, ne pismuim și ne dujmănim unit pe alții — cu cauză și fără cauză, și adese-ori mergem cu astea în luptă până la cuțit. La noi în Arad însă, în timpul din urmă, răul acesta s'a potențat, par'că, în chip neobișnuit până-acum și mai mult decât ori unde.

Sunt adecă în societatea noastră „cultă“ de aici mai ales două izvoare nesicate de intrigi de cea mai ordinară specie, care vrajbă și ură vor în tot chipul să vire între frați, chiar și între persoane marcante, care până aci au putut foarte bine să încapă lângă olaltă și cari, conduse de aceleași principii sănătoase, totdeauna împreună și în chip salutar au lucrat în viața noastră publică-socială.

Prin procedarea lor însă, cele două tabere de intriganți vor acum să ruineze ori-ce clădire bună, vor să pescuiască în turbare și să-și satisfacă numai poftele lor egoiste personale.

Nimeni nimic la d-nșii n'are să invidieze. Eu constat numai, cu mult regret, că prin potopul de bârfeli și intrigi, care s'au pornit aici de un timp încoace, — societății noastre și cauzelor bune li-se fac servicii incalculabil de păgubitoare.

Cunosc pe membrii ambelor tabere intrigante, și deocamdată nu le zic, decât blanda vorbă:

Fiecărui fie-ți după faptele sale!
Arad, 15 August n. 1901.

Eugen Zaslo,
profesor.

Noutăți

ARAD, 16 August n. 1901.

Ziarul nostru „Tribuna Poporului“ s'a mutat în strada Deák Ferencz Nr. 20.

† Aron Bihoiu, general-major de brigadă, un distins fiu al Banatului, a decedat în 7 August n. la Orăștie, în etate de 67 de ani. Regretatul defunct a fost posesorul mai multor ordine, între altele cavaler al ordinului „Coroana de fer“.

Congresul macedonean. Dumineca trecută s'a deschis la Sofia congresul macedonean sub presidenția profesorului bulgar Mihailovski. Prezenți erau 102 delegați. Pentru alegerea biroului au fost de față două liste: una a partizanilor lui Sarafoff, alta a guvernamentalilor. Lista acestora din urmă a reușit cu o majoritate de un vot.

Arsenalul armatei din București a cerut ministerului de război autorizația de a instala mașinile necesare pentru construirea corpurilor de șrapnele, care până acum se furnizează dela casa Krupp. Prin

această instalațiune se va realiza o mare economie. — Tot la arsenalul armatei s'a terminat cu transformarea tunurilor de câmp existente, adăugându-le nouă accesorii și făcând o mică modificare la aparatul de percucie. Unul din tunurile transformate a fost trimis casei Krupp spre a-i adăoga frâna hidro-pneumatică și dacă experiențele cu această frână vor fi satisfăcătoare, ea se va introduce la toate tunurile, astfel că aceste tunuri să mai poată înlocui pentru un timp determinat tunurile cu tragere repede.

Alegere de deputat în Bucovina. „Deșteptarea“ din Cernăuți spune, că alegerea noului deputat la Reichsrath pentru curia a V-a (în partea românească) din Bucovina, în locul răposatului D. Isopescu, va fi în 10 Octomvrie n. a. c.

Tratatul de comerț turco-român a fost definitiv semnat pentru o durată de 5 ani de către Tevfik Pașa, ministrul afacerilor străine al Turciei, și de dl Al. Ghika, ministrul României.

Ministru sârbătorit. Ministrul unguresc de honvezt. baronul Géza Fejérváry, zilele acestea a implinit 50 de ani de activitate pe terenul militar. Din acest incident, ieri și alaltăieri foricitul iubilant a fost obiectul celor mai entusiaste ovațiuni și felicitări în toate cercurile societății maghiare, civile și militare, precum și în cercurile armatei comune, unde ministrul-iubilant asemenea se bucură de mari simpatii. Între mulțimea adreselor de felicitare se remarcă autograful M. Sale Monarchului, care cel dintâiu și în cuvinte călduroase a grăbit să felicite pe ministrul-iubilant al honvezimei, persoană totdeauna bine-văzută la Curtea domnitoare. Toate foile maghiare în articoli simpatice se ocupă de acest iubiteu și de persoana iubilantului, remarcându-i meritele și faptele săvârșite în cursul jumătății de secol. Kossuthistele jidovite stau însă răci în fața iubileului și nu sunt de loc încântate de sârbătorirea ministrului „schwarz gelb“-ist, cum țin să-l timbreze și de data aceasta.

Flotilă română la Sevastopol. Se raportează din București, că luna viitoare bricul Mircea și Incrucșătorul Elisabeta vor merge la Sevastopol, pentru a reda flotei rusești visita dela Constanța.

Foamete în ministerul Turciei. Se anunță din Constantinopol, că oficanții diferitelor ministere ale Turciei s'au adresat prin telegraf la Sultanul după ajutor, deoarece-ce de mai multe luni deja nu și-au primit leafa și-s siliți să rabde foame cu membrii familiilor. Din pricina aceasta, în contra jăluitoarelor imediat s'a ordonat cercetare disciplinară, dar' ajutor nu li-s'a dat.

Reuniunea învățătorilor români dela școlile confesionale ortodoxe din protopopiatele aradane I—VII din dreapta Mureșului își va ține adunarea sa generală de est timp Luni, și Marți, în 26 și 27 August n. c. în aula Seminarului diecesan din Arad. În înțelesul §. 11 și 12 din statute, convocăm la această adunare generală ordinară pe toți P. T. DD. membri fondatori, ordinari și ajutători ai Reuniunii, dar tot odată invităm și rugăm să participe la această festivitate a noastră pe toți P. T. binevoitori ai școlii noastre confesionale. Bilete moderate de călătorie primește fie-care membru dela președintele respectivului despărțământ protopopesc pe linia până la Arad și retour, valabil pe timpul dela 19 August până la 2 Septemvrie, respective de 25—28 August n. c.

Programa: A) Ziua primă. a) Ședința primă: 1) La 8 ore a. m. asistare în corpore la celebrarea sfinteii liturgii și la chemarea Duhului sfânt în catedrala din Arad. 2) Citirea listei membrilor și constatarea celor prezenți în aula Seminarului. 3) Esmițerea unei deputațiuni, ca să invite la adunarea generală pe Il. S. P. S. D. episcop diecesan, Iosif Goldis. 4) Esmițerea unei comisiuni pentru înscrierea de membri noi și proclamarea acestora prin adunarea generală. 5) Cuvânt de deschidere de preșe-

dintele Reuniunii Teodor Ceotea, bineventarea ilustrului prelat și a oaspeților. 6) Presentarea singuraticeilor rapoarte și alegerea altor trei comisiuni din 5, 3, 3 membri pentru censurarea acelor. 7) Examenul, disertațiune de Iosif Moldovan. 8) Vieritul modern și folosul lui de Ioan Vancu. După ședință banchet în ospătăria Fraților Kass din colțul stradei Porray. b) Ședința a doua (la 4 ore d. am.) 9) Recensiune asupra broșurei „simplificarea grafiei și ortografiei edate de E. Traiță, elaborat de Nicolae Russu. 10) Prelegere practică din limba maghiară, de Iosif Tisu. 11) Plan de învățământ pentru școlile populare, proiect elaborat de comitet pe baza experiențelor constatate în despărțăminte. 12) Raport asupra adunării generale din 1900 a confrăților noștri din diecesa Caransebeșului, elaborat de esmisul nostru Iuliu Grosorean. 13) Frecvența școlară, disertațiune de Ștefan Leucuța și 14) Fondurile de bucate în ajutorul școlii confesionale, disertațiune de Nicolae Boșcaiu.

Seara la 8 ore „petrecere de joc“ împreună cu reprezentațiune teatrală, în pădurița orașului. Venitul curat este destinat fondului Reuniunii și Casei naționale din Arad. Prețul de intrare: locul I. 3 coroane, II. 2 coroane, III. 1 coroană. Suprasolviri se primesc cu mulțămită la adresa directorului Iosif Moldovan în Arad. PROGRAM: I. Paraclisiul sau Florin și Florica operetă într'un act de Vasilie Alexandri. Persoanele: Florica orfană d-soara Ersilia Ștef, Florin dl Mihail Bila Paraclisiul dl Vasilie Ștef. Acesteia îi urmează „Otrava de Hârciogii“ comedie într'un act de Antoniu Pop. Persoanele: Măistorița Crina, d-na Fiorița Tomi, Ionuț ucenic de pantofar, dl Mihail Bila. Inceputul la 8 ore seara. În pauză se vor juca jocurile naționale „Bătuta și Călușerul“ sub conducerea vatafului Iustin Olariu. B) Ziua a doua c) Ședința a treia (la 8 ore dim.) 15) Pertractarea raportului general al comitetului. 16) Pertractarea raportului de casă. 17) Raportul bibliotecarului și al controlorului. 18) Propuneri și interpelări. 19) Dengerea locului și timpului pentru ținerea proximei adunări generale ordinare. 20) Alegerea unei comisiuni pentru autentificarea protocolului adunării generale. 21) constatarea membrilor prezenți și eventual distribuirea de certificate. 22) Încheierea prin președintele. Arad, în ședința ordinară a comitetului central, ținută în 3 August n. 1901. Prof. Teodor Ceotea, m. p. președinte. Iosif Tisu, m. p. secretar I.

Conferență învățătoarească și conferența mixtă de preoți și învățători s'a ținut în Tinca, în zilele de 5 și 6 August discutându-se asupra învățământului practic în școlile populare și asupra întreținerii bunelor relațiuni între preot și învățător. S'au ținut cu acea ocaziune și probe de lecții din partea a cător-va învățători.

Stipendiu. Atragem atențiunea candidaților la universitate asupra următorului concurs:

Se publică concurs pentru un stipendiu de 800 cor. din fundațiunea „Bala“ pentru studiu universitar, cu studiile principale de *matematică și fizică*.

Concurenții au să-și înainteze petițiunile până la 8/21 August a. c. la Consistorul aradan, instruite cu următoarele documente: a) Estras de botez că sunt Români gr. ort.; b) Testimoniul de pe anul școlar expirat; c) Atestat de paupertate; d) Atestat medical despre starea sanitară; e) Declarațiune în scris, că după absolvirea cursurilor universitare vor servi bisericeii în condițiunile la cari i-va chema. f) Declarațiune în scris, că se vor califica pentru specialitatea indicată în acest concurs. Arad, din ședința consistorială, ținută la 12/25 Iulie 1901. Consistorul diecesan.

Pățania unui Jidan. Ni-se scrie din Brașov: Marți între orele 10—11 dim. niște Români din Scheiu (suburbiul Brașovului) au prins pe un Jidan (perclunat, cum ademenia pe un băiețuș de 4 ani, ca să-l ducă cu sine! Și 'mi s'au apucat Români de târtan și l'au păruit cum e data. Unde-I cărau femeile cu pumnii la fasole, după ceafă, încât îl făcură turtă și sânge. Explicația o află în următoarele:

Jidanii din Brașov acum se pregătesc pentru deschiderea templului de nou zidit. Se lățise vestea printre poporenii Brașovului, că jidanii ar avea lipsă de sânge de copii de creștini și umblă în ruptul capului, ca să prindă copii, ca se le ia sânge. Se povestește că unuia 'i-s'au promis 5000 de franci pentru o fetișă.

Vestea aceasta umpluse de spaimă toată clasa de rând, așa încât ieri, când au văzut pe jidan, că umblă se înșele băiatul după densus, s'au agitat teribil, și s'au apucat de el cu bătaie, încât abia a scăpat cu viața. O ceată numeroasă de poporenii l'a însoțit pe Jida până la poliție, unde mulțimea creștea din ce în ce și cu sgomot și agitație la culme prețindea extradarea jidanului, amenințând Ovreii și templul lor cu foc și perire. Așa încât nu vedeai suflet de om pe stradă.

Unit povestesc, că jidanul aprea deja pe băiat și îl ascunsese cu forța sub caftan, alți spun, că au găsit la jidan o mașină, cu care a scos din vinele dela mână a băiatului sânge, ce va fi drept din toate acestea, nu se știe. Investigația criminală s'a pus în curgere. Resultatele pozitive încă nu se știu. Ovreii neagă sdравen.

Azi noapte a fost păzit templul ovreesc de poliție. Poporul e agitat. Cele-ce vor urma, v-le voui comunica.

Mai notez, că jurnalul jidano-maghiar din loc, „Brasoi Lapok“, apără teribil pe Jidanii, numește toată afacerea de un fruct al agitației injuste și se pronunță aspru față de Valachi din Scheiu.

Brașov, 1901 Aug. 13.

Călătorii în Rusia ale preotului bănațean Mihail Popovici (1770—1), publicate de N. Iorga, 48 pagini, — a apărut o elegantă broșură, în editura „Tribuna Poporului“, și se află de vânzare la administrația ziarului nostru, cu prețul de 40 bani.

Stariț asasinat. Se telegrafează din Petersburg, că starițul mănăstirii Blagovietohinsk (în Rusia), archimandritul Arcađie, a fost găsit ucis în celula sa din mănăstire. Din masa de scris 'i-s'au furat mai multe hârtii de valoare și 1000 ruble în bani gata.

Poșta Redacției.

Dnii Grosoreanu. Mulțumim. În săptămâna ce vine.

Poșta Administrației.

Dnii Nicolae Dragoș, Todor și Ponta Pavel Trișu în Pecica. Noi vă trimitem foaia regulat după-cum singuri spuneați că vă asește în comună. Că oamenii răi din comuna d-tră Vă nimicesc foile și nu le puteți primi e destul de trist, însă noi nu vă putem ajuta, ci d-tră singuri trebuie să vă interesați făcând arătare la locurile cuvenite, pentru a pute fi pedepsiți astfel de oameni păcătoși.

ECONOMIE.

Prețurile cerealelor după bursa din 16 August 1901

Grâu,	Octomvrie . . .	8.12—8.13
Cucuruz,	August	5.43—5.44
Ovăș,	Octomvrie	6.35—6.37
Secară,	Octomvrie	6.76—6.77
Rapișă,	August	13.45—

per 50 chilogramme.

în piața din Arad.

Grâu,	cu	Cor. 7.—7.10
Cucuruz	„	4.70—4.75
Secară,	„	6.40—6.50
Orz,	„	5.70—5.90
Ovăș,	„	6.10—6.20
Semința de mazărice	„	8.50—8.70
după fasole calitate	„	8.90—9.40

Prețurile la 16 August 1901

Editor. Aurel Popovici Barcianu.
Red. respons. Ioan Russu Șirleanu.

CREMA MARGARETA

este cel mai sigur mijloc pentru producerea, perfecționarea și conservarea

! frumuseței !

Acest minunat preparat nevătămător, curat și fără grăsime are un efect uimitor.

In câte-va zile face să dispară *alunele, petele de ficat, coșii, jupuiturile, bibițele, punctele negre (comedonele) și toate afecțiunile pielii*. Netezește încrețiturile și *ciupiturile de versat (bubac)*, având efect chiar și asupra celor mai înaintați în vârstă, carora le face *pielea tinără și frumoasă*.

Dr. Mosengeil și Metzger, renumiți profesori, vindecă încrețiturile de pe obraji cu ajutorul masajului. Spre acest scop Crema Margareta este cea mai potrivită. Dacă se masează zilnic fața cu Crema Margareta, dispar nu numai alunițele, petele de ficat, și alte necurățenii de piele, ci și încrețiturile, ciupiturile de bubac și alte anomalii cauzate prin bătrânețe, griji, boale etc. etc.

Un perservativ în contra arștei soarelui și a vîretului.

Se poate și ziua întrebuița.

Crema Margareta 1 flacon 1 coroană.

Pudra de dame Margareta 1 cor. 20 fil. 553 52—

Săpunul Margareta 70 fil.

Pasta de dinți Margareta costă 1 cor.

Regeneratorul părului, care produce culoare originală părului încăruntit, 2 cor.

Blondinisarea părului de orice culoare, prin care părul primește o culoare aurie, 1 și 2 cor.

Pomada tanochininică, cel mai bun mijloc spre cultivarea și creșterea părului, 70 fil. și 1 cor.

Resucitor de mustăți Bohus de Vilagos, spre cultivarea mustăților, 50 și 70 fil.

CLEMENT FÖLDES

Arad, strada Deák Ferencz Nr. 12.

Representant general pentru România:

Domnul Moritz Pollak București, Calea Văcărești Nr. 5.

Se află de vânzare la drogueriile; Bruss, Economul & Co., M. Stoinescu, I. Tetz, I. Zanfirescu și în en gros și detail la Frații Albachary și la toate farmaciile.

Dovadă despre eficacitatea folosirii cremei Margareta e și următoarea epistolă:

D-lui Gntorl Földes Kelemen, în Arad.

Folosesc demult Crema-Margareta. Primește simpatia mea pentru efectul bun al acestei creme.

București

Marla Ionașcu, artistă la Teatrul Național.

Veritabil numai atunci dacă cutia poartă eticheta mea și marca de fabrică înregistrată!

Ferți-vă de contra facere!

Institut de cura.

La dispoziția publicului stau următoarele mijloace de leuire:

Scaldă cu lumină electrică:

In nou-arangeatul meu stabiliment medical, cu aparate usitate în cura naturală, se vor practica următoarele metode de leuire:

Cură de apă rece: sub conducere de specialiști exercitați în mînuirea tuturor aparatelor moderne, persoane aplicate până acum în sanatoriu. 15 bilete 6 fl.; 1 bilet 50 cr. (Clienții cu bilet de abonament nu vor plăti nici o taxă pentru îngrijirea medicală).

Baie cu lumină electrică: pentru vindecarea reumatismului, podagrei, boalelor de nervi, audașii, boalelor de sînge, pentru vindecarea grăsimii, boalei de rinichi și anemiei. 15 bilete 15 fl., un bilet 1 fl. 20 cr. (Aci se cuprinde și cura de apă rece necesară). Cel cu boală de inimă o pot folosi fără pericol. Bolnavii neapți pentru această cură vor fi refuzați.

Băi maure: pentru boale femești, anemie și reumatism. 15 bilete 15 fl., 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Băi de acid carbonic: pentru boale de inimă, nervoase și organice, inimă îngrășată, vasele de sînge încropate, lenevirea intestinelor, anemie, nervositate și boale de femei. 15 bilete 16 fl.; 1 bilet 1 fl. 25 cr.

Băi de sare: pentru casuri mai puțin grele de boalele amintite la băile de acid carbonic. 15 bilete 11 fl.; 1 bilet 80 cr.

Băi de sare cu acid carbonic: pentru casurile mai grave de boale amintite la băile de acid carbonic. 15 bilete 18 fl.; 1 bilet 1 fl. 40 cr.

Băi electrice. Băi feradice și galvanice: pentru nervositate, slăbire de nervi, ipochondrie, isterie, tremurat de bătrânețe, vitustancz, și leuirea morfinismului. 15 bilete 15 fl.; 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Inhalații: în cameră de inhalații, contra boalelor de gât și de plămîni. 15 bilete 9 fl., 1 bilet 75 cr.

Gimnastica svedeză pentru copil, contra îngustimii pieptului, boalei de cord și cocoșe; pentru grăsimia cordului, boale de intestine și ficat, boale de inimă organice și slăbire generală. Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după gravitatea cazului.

Masaje și electromasaje: 1 bilet 50 cr. respective 1 fl., fie-care bolnav poate fi tratat după indicațiunile medicului său sau ale mele. Ori-ce faptuire se întimplă sub personala mea supraveghere.

Stabilimentul e deschis dela oarele 6 dimineața până la 7 seara; ordinațiuni dim. dela oarele 8-9. d. am. dela 2-4

Dr. H E C H T, 541 27—

Arad, Strada Zrinyi (fostă Sziget) Nr. 3 (Intrare în stradă vis-à-vis de Teatru, între prăvăliile Maresch și Szabó). Telefon 270.

HOFFMANN SÁNDOR

Prăvălie de mode și magazie de tepich.

„La Rândunică“.

ARAD, Edificiul teatrului.

Cele mai frumoase delaine în toate colorile. Cel mai mare asortiment, prețuri ieftine, serviciu prompt și cu atenție.

Batiste franceze și indigene cu 25 și 45 cruceri metrul. Prețuri ieftine!

De ocazie! O haină brodată în ori-ce culoare costă numai **6 florini.** Comanda se dă din ziua vinții și execută cu cea mai mare atenție.

Dantele, transparent și dantele galere după cea mai nouă modă. În vitrinele mele se pot vedea articole cu prețuri uimitor de ieftine.

Brauri și cățărâmbi uimitor de frumoase în asortiment bogat. Prețuri ieftine!

La cumpărare pe bani gată să conceda 5% Rabat.

Adresa telegrafică: „LA RÂNDUNICĂ“.

Nrul telefonului pentru oraș și comit. 10.

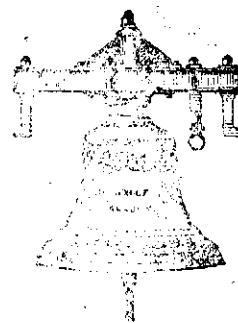
Frideric Hönig

Turnătorie de clopote și metal, fabrică de pompe, arangeată pe motor de vapor,

Arad, strada Rákóczy Nr. 11-28

S'a fondat la 1840.

Premiată la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg., invenție proprie, cari au avantajul că, față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet odânc, — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului.

Recomandă totodată clopotele de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage, fără-ca să clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroand de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noue pe lângă o supra-solvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

543 27—52